Τό «Μακεδονικόν» εἰς τάς συνομιλίας
μεταξύ Γιουγκοσλαβίας - Βουλγαρίας;
— ΣΕΛΙΣ 8Η —

ΤΟ ΒΗΜΑ

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΔΗΜ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ: Χ. Δ. ΛΑΜΠΡΑΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Α. ΔΗΜΑΚΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ: Λ. Β. ΚΑΡΑΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΧΡΗΣΤΟΥ ΛΑΔΑ — ΕΔ. ΛΩ 8
ΤΗΛΕΦΩΝΑ: 230.221—23 και 237.283—86
ΕΤΟΣ ΚΑ' ΑΡ. 6237 - ΤΙΜΗ ΔΡΧ. 1.50

ΠΕΜΠΤΗ
23
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1965

ΑΦΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΑΤΑΣ ΔΙ' ΕΠΑΝΑΦΟΡΑΝ ΤΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΟΥ

Η ΔΕΞΙΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕΤΑΙ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΗ ΜΟΝΗ ΤΗΝ ΑΡΧΗΝ

Ἐν μέσω πανδαιμονίου καί ἀποδοκιμασιῶν, ὁ κ. Στεφανόπουλος ἀνέγνωσε τάς προγραμματικάς δηλώσεις τοῦ Διευθυντηρίου

Η ΣΥΖΗΤΗΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΒΟΥΛΗΝ ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣΘΗ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

Ἀποδοκιμαζόμενος, ἀνά πᾶσαν σχεδόν φράσιν ἀπό τούς βουλευτάς τῆς Ἑνώσεως Κέντρου καί χειροκροτούμενος ἀπό τούς ἀποστάτας καί τούς βουλευτάς τῆς Ε.Ρ.Ε., ὁ κ. Στέφ. Στεφανόπουλος, κατηφής καί ταραγμένος, ἀνέγνωσε χθές τήν ἑσπέραν εἰς τήν Βουλήν τάς «προγραμματικάς δηλώσεις» τοῦ Διευθυντηρίου τῆς τρίτης αὐλικῆς «Κυβερνήσεως».

Θά γίνουν καί ἀποκαλύψεις;

Οἱ ἀρχηγοί τῆς ΕΡΕ κ. Π. Κανελλόπουλος καί τῶν Προοδευτικῶν κ. Σπ. Μαρκεζίνης περιωρίσθησαν νά εἴπουν ὀλίγα λόγια διά νά παράσχουν καί ἐνώπιον τῆς Βουλῆς τήν τυπικήν ἔγκρισιν τῶν διά τάς «προγραμματικάς δηλώσεις», αἱ ὁποῖαι εἶχον συνταχθῆ — ὡς παρεδέχθη χθές καί ὁ ἀρχηγός τῆς ΕΡΕ — μέ τήν ἰδικήν των συνεργασίαν καί ἐπί τῶν ὁποίων ἐνημερώθη χθές ὑπό τοῦ κ. Στεφανοπούλου καί ὁ Βασιλεύς.

● Ἐπιδίωξις τῆς «κυβερνήσεως» εἶναι ὅπως ἐπισπεύση τήν συζήτησιν καί διεξαχθῆ ἡ ψηφοφορία ἐάν εἶναι δυνατόν καί σήμερον, διότι ὑφίσταται σοβαρός κίνδυνος «διαρροῆς» ἀποστατῶν λόγω τῆς ἐντεινομένης ἐμφυλίου μάχης διά τά λάφυρα τῆς ἐξουσίας. Ἡ συζήτησις, ὅμως, θά παραταθῆ τουλάχιστον μέχρις αὔριον, διότι ἐκτός τοῦ κ. Ἠλιοῦ θά ὁμιλήσουν καί ἄλλοι βουλευταί τῆς ΕΔΑ. Καί δέν ἀποκλείεται κατά τήν συζήτησιν νά γίνουν καί συνταρακτικαί ἀποκαλύψεις διά τάς μεθόδους καί τά μέσα, μέ τά ὁποῖα ὡρισμένοι ἐκ τῶν ἀποστατῶν «ἐπείσθησαν» νά ἐγκαταλείψουν τήν Ἕνωσιν Κέντρου.

Ἐάν, ἐν πάση περιπτώσει, ὁ κ. Στεφανόπουλος κατορθώση νά ἐξουδετερώση τάς ἀξιώσεις καί ἀντιθέσεις τῶν ἀποστατῶν (χθές ἐπέτυχε νά πείση τόν κ. Ι. Τούμπαν καί νά τόν ὁρκίση ὑπουργόν Βιομηχανίας) καί νά ἐξασφαλίση ψῆφον ἐμπιστοσύνης διά τήν «κυβέρνησιν», τῆς ὁποίας ἐτέθη ἐπικεφαλῆς, θά ἀρχίση ἀπό τῆς προσεχοῦς ἑβδομάδος νά ἐξοφλῆ τά «γραμμάτια» πρός τήν Δεξιάν.

Ὁ κ. Π. Κανελλόπουλος κατέβαλε χθές περίεργον προσπάθειαν διά νά πείση τήν Βουλήν ὅτι οὔτε διευθυντήριον ὑπάρχει, οὔτε ἡ ΕΡΕ πρόκειται νά διαχειρισθῆ τήν ἐξουσίαν. Ἡ ΕΡΕ, εἶπε, «θά βοηθήση τήν κυβέρνησιν ἀνιδιοτελῶς εἰς τήν γαλήνευσιν τῆς χώρας» καί θά τήν κρίνη ἀντικειμενικῶς καί ἐπιεικῶς.

Τί ἐννοοῦν «γαλήνευσιν»

Βεβαίως, οὐδείς ἀνέμενεν ὅτι ὁ κ. Κανελλόπουλος θά ἀπεκάλυπτε τούς σκοπούς, πού θά ἐπιδιώξη ἡ ΕΡΕ διά τῆς ὑπό τόν ἔλεγχόν της «κυβερνήσεως», ὡς καί τά μακρόπνοα σχέδιά της. Ἀλλά εἶναι σαφές ποίους σκοπούς ὑποκρύπτει ἡ λέξις «γαλήνευσις». Εἶναι πρόσφατος ἡ ἀνάμνησις τοῦ ἀστυνομικοῦ κράτους τῆς ὀκταετίας καί δέν χρειάζεται ἑπομένως μεγάλη προσπάθεια διά νά ἀντιληφθῆ πᾶς τις ὅτι ἡ ΕΡΕ τότε μόνον θά θεωρήση ὡς ἐπιτευχθεῖσαν τήν «γαλήνευσιν» — ἡ ὁποία ἀποτελεῖ καί τόν κύριον σκοπόν τῆς αὐλικῆς «κυβερνήσεως» — ὅταν ἡ χώρα θά ἐπανέλθη εἰς τήν πρό τοῦ 1961 περίοδον.

● Ἡ ἐπαναφορά, λοιπόν, τοῦ ἀστυνομικοῦ καθεστῶτος τῆς ὀκταετίας ἀποτελεῖ τήν ἄμεσον ἐπιδίωξιν τῆς ΕΡΕ. Ἀλλά ὑπάρχουν καί τά «μακρόπνοα σχέδια», τά ὁποῖα καί ἀποκαλύπτομεν: Ἡ ΕΡΕ θά ἀσκήση ἔντονον πίεσιν πρός τήν «κυβέρνησιν» νά λάβη σκληρά ἀστυνομικά μέτρα καί νά ἐπιφέρη τάς συμφερούσας εἰς αὐτήν μεταβολάς εἰς τάς Ἐνόπλους Δυνάμεις, τά Σώματα Ἀσφαλείας καί τάς δημοσίας ὑπηρεσίας. Διά νά ὑποστοῦν, ὅμως, τόν ἀντίκτυπον ἐκ τῶν ἀντιδημοκρατικῶν αὐτῶν μέτρων μόνον οἱ ἀποστάται καί διά νά ἀπαλλαγῆ αὐτή καί τῆς τυπικῆς εὐθύνης ἐκ τῆς δυσμενοῦς πορείας τῶν οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν προβλημάτων, προτίθεται νά ἀπομακρύνη, συντόμως, ἐκ τῆς «κυβερνήσεως» τόν κ. Βουρδουμπᾶν, ὁ ὁποῖος τήν ἐκπροσωπεῖ «συμβολικῶς». Ὅταν οἱ ἀποστάται θά ἔχουν ἀποκαταστήσει τό καθεστώς τῆς ΕΡΕ, τότε ἡ Δεξιά θά ἐπανέλθη «πανηγυρικῶς» εἰς τήν ἐξουσίαν. Δηλαδή, ἡ ΕΡΕ θά ἐξαναγκάση τούς ἀποστάτας νά ψηφίσουν ἀμιγῆ κυβέρνησιν τῆς ΕΡΕ. Καί διά νά τούς κρατᾶ δεσμίους τῶν προθέσεων της σκοπεύει — ὅπως προκύπτει καί ἐκ τῶν ὅσων εἶπε χθές ὁ κ. Κανελλόπουλος — νά μή σπεύση εἰς τήν ψήφισιν τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς, τήν ὁποίαν οἱ ἀποστάται θεωροῦν ὡς «σωσίβιον».

Εἶναι, ὡς ἐκ τούτου, προφανές ὅτι καί ἐάν ἡ «Κυβέρνησις» Στεφανοπούλου λάβη ψῆφον ἐμπιστοσύνης, ἡ ἀνωμαλία θά συνεχισθῆ καί μόνον αἱ ἐκλογαί θά δώσουν τήν τελικήν λύσιν.

Ἀποδοκιμασίαι εἰς τήν Βουλήν

Ἡ ἐμφάνισις τῆς τρίτης «αὐλικῆς Κυβερνήσεως» εἰς τήν Βουλήν χθές τήν ἑσπέραν προεκάλεσεν, ὡς ἦτο ἑπόμενον, τάς ἐντόνους ἀποδοκιμασίας τῶν βουλευτῶν τῆς Ἑνώσεως Κέντρου.

Ἀπό τήν πρώτην ἀκόμη στιγμήν, μόλις εἰσῆλθεν εἰς τήν αἴθουσαν τῶν συνεδριάσεων ὁ κ. Σ. Στεφανόπουλος, συνοδευόμενος ἀπό τούς κ.κ. Νόβαν, Μητσοτάκην καί Κοθρῆν, οἱ βουλευταί τῆς Ἑνώσεως Κέντρου τόν ὑπεδέχθησαν μέ «ὁμοβροντίαν» ἀποδοκιμασιῶν. Οἱ περισσότεροι ἐφώναζαν:

— Αἶσχος, αἶσχος.

Εἰς ἀντιπερισπασμόν, οἱ βουλευταί τῆς ΕΡΕ, συνεπικουρούμενοι καί ἀπό τούς ἀποστάτας, ἤρχισαν νά χειροκροτοῦν.

Τό χειροκρότημα δέν φαίνεται ὅμως νά εἶχεν ἐπίδρασιν, διότι ὁ κ. Στεφανόπουλος καταφανῶς ταραγμένος ἀνῆλθεν εἰς τό βῆμα διά νά ἀναγνώ-

Συνέχεια εἰς τήν 5ην σελίδα

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ

Κύριε Διευθυντά,

Κατά τούς τελευταίους μῆνας παρηκολούθησα μέ ὅσην προσοχήν ἐπιτρέπουν αἱ ἄλλαι καθημεριναί ἀσχολίαι μου τάς πράξεις, τούς λόγους καί τάς δηλώσεις τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν πού ἐσχημάτισαν ἤ ὑπεστήριξαν τάς τρεῖς ἀπό τήν νύκτα τῆς 15ης Ἰουλίου ἕως σήμερον Κυβερνήσεις, ὅπως καί τά ἄρθρα καί σχόλια πού ἐδημοσιεύθησαν εἰς τάς ἐφημερίδας πρός ὑπεράσπισιν τῆς τηρηθείσης διά τόν διορισμόν των διαδικασίας. Τό ὑλικόν εἶναι ἄφθονον, μολονότι κατά πολύ ἐπαναλαμβάνεται μέχρις ἀφορήτου μονοτονίας. Αὗται ὅμως ἀκριβῶς αἱ ἐπαναλήψεις πολιτικῶν πράξεων καί δηλώσεων ἐπιτρέπουν νά διαφανοῦν καθαρώτερα αἱ καινοφανεῖς ἀρχαί καί οἱ κανόνες τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, αἱ ἀντιλήψεις περί συνθηκῶν καί συνηθειῶν τοῦ πολιτεύματος, ὡς καί τά ἠθικά καί ἐθιμοτυπικά κριτήρια τῆς πολιτικῆς δράσεως, τά ὁποῖα ὑπηγόρευσαν καί κατηύθυναν τά πολιτικά γεγονότα τῶν τελευταίων δύο μηνῶν.

Ὅλους αὐτούς τούς κανόνας τούς γνωρίζετε βέβαια, ἤ μᾶλλον τούς ἐμάθατε, καλύτερα ἀπό ἐμέ, δέκται εὐαίσθητοι καί διαρκεῖς τῆς ἐνημε-

Οἱ μόνιμοι ὑπουργοί

Ἡ πολιτική τοῦ Βασιλέως

Χωρίς τήν Βουλήν

Αἱ προφορικαί πράξεις

Συνέχεια εἰς τήν 5ην σελίδα

ΟΡΙΣΤΙΚΩΣ

ΤΟ ΑΛΛΟ ΣΑΒΒΑΤΟΝ Ο κ. Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

● Θά ὁμιλήση εἰς Ἡράκλειον, Ρέθυμνον καί Χανιά

Ὁ ἀρχηγός τῆς Ἑνώσεως Κέντρου κ. Γ. Παπανδρέου ἀνεκοίνωσε χθές, ὅτι ἡ ἐπίσκεψίς του εἰς Κρήτην θά πραγματοποιηθῆ ὁριστικῶς τό μεταπροσεχές Σαββατοκύριακον, 2 καί 3 Ὀκτωβρίου. Ὁ κ. Γ. Παπανδρέου θά μεταβῆ τό Σάββατον τό ἀπόγευμα ἀεροπορικῶς...

Τό χιοῦμορ τῆς τσέπης

Ὁ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΣΟΡΕΝΣΕΝ, ὁ ἀχώριστος σύντροφος τοῦ Προέδρου Κέννεντυ, ἀποκαλύπτει

ΠΩΣ Η ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΣ ΕΓΛΥΤΩΣΕΝ ΑΠΟ ΤΟΝ 3ον ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΠΟΛΕΜΟΝ

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΣ «ΒΗΜΑΤΟΣ» ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οἱ Ρωσικοί πύραυλοι στήν Κούβα καί ἡ ἀναμέτρησις μέ τό Κρεμλῖνον

Μέ δισταγμούς ἀλλά χωρίς ἐξαίρεσιν οἱ Σύμμαχοι ἐγκρίνουν τόν ἀποκλεισμόν.—Θά περιμένω ἕως ὅτου παγώση ἡ κόλασις.—Οἱ Ἀμερικανοί σπεύδουν ν' ἀποθηκεύσουν τρόφιμα στά καταφύγια.—Τά σοβιετικά σκάφη πλησιάζουν.—Ἡ ἔντασις κορυφοῦται.—Ἡ εὐχάριστος τροπή.

4ον

Ἡ κρίσις εἶχεν ἀρχίσει ἐπισήμως. Μονάδες τῆς στρατηγικῆς ἀεροπορίας καί τῆς βορειοαμερικανικῆς ἀεραμύνης ἐτέθησαν εἰς πλήρη ἐπιφυλακήν ἐδάφους καί ἀέρος. Μερικοί Ἀμερικανοί ἀντέδρασαν μέ πανικόν, ἀλλά οἱ περισσότεροι μέ ὑπερηφάνειαν.

Ἡ συμμαχία ἐκράτησε. Ὁ Μακμίλλαν ἐτηλεφώνησε δήλωσιν τῆς ὑποστηρίξεώς του, ἄν καί ἐξέφρασε ἐνδιαφέρον διά μίαν διάσκεψιν κορυφῆς περί ἀφοπλισμοῦ καί διά μίαν ἐνδιάμεσον ἀναστολήν τῆς δράσεως ἀμφοτέρων τῶν πλευρῶν. Ὁ δρ Ἀντενάουερ, ὁ Μπράντ καί οἱ ἄνθρωποι τοῦ Δυτικοῦ Βερολίνου δέν ἐπτοήθησαν οὔτε παρεπονέθησαν. Ὁ Ὀργανισμός Ἀμερικανικῶν Κρατῶν ἐψήφισεν ἀμέσως ἀπόφασιν ἐγκρί-

ἀναγνώρισιν ὅτι ἐπρόκειτο περί πυρηνικῆς ἀναμετρήσεως μεταξύ Ἀνατολῆς καί Δύσεως καί ὄχι περί διενέξεως τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν μέ τήν Κούβα. Κατ' ἄλλο μέρος, εἰς τό ὅτι ὁ Πρόεδρος ἐξέλεξεν ἀπό τήν ἀρχήν ἕνα χαμηλό ἐπίπεδον δυνάμεως καί ἐνήργησε μέ ἀποφασιστικότητα ἀλλά καί μέ περίσκεψιν. Καί τέλος, ὠφείλετο εἰς τάς ἐξόχους παραστάσεις τοῦ Ἄντλαη Στήβενσον εἰς τά Ἡνωμένα Ἔθνη.

Πέμπτην, περιστοιχούμενος ἀπό φωτοερμηνευτάς καί ἄλλους πραγματογνώμονας, ὁ Στήβενσον ἔκαμε μίαν σθεναράν παρουσίασιν τοῦ θέματος εἰς τό Συμβούλιον Ἀσφαλείας τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ὁ Σοβιετικός Ζορίν εἶχε κατηγορήσει τήν ἀμερικανικήν Κ.Υ.Π. ὅτι εἶχε παραποιήσει τάς φωτογραφίας. Τότε, εἶπεν ὁ Στήβενσον, ἄς σταλῆ μία ἐπιτροπή τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν νά ἐξετάση τάς ἐγκαταστάσεις.

ΣΤΗΒΕΝΣΟΝ: Πολύ καλά, κύριε, ἐπιτρέψατέ μου νά σᾶς ὑποβάλω μίαν ἁπλῆν ἐρώτησιν: Σεῖς, πρεσβευτά Ζορίν, ἀρνεῖσθε ὅτι ἡ Σοβιετική Ἕνωσις ἐτοποθέτησε καί τοποθετεῖ...

Ὁ Ζορίν δέν ἀπαντᾷ

Οἱ πανικόβλητοι κρύπτονται

Συνέχεια εἰς τήν 4ην σελίδα

ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΓΓΛΙΑΝ

Ο ΖΑΠΛΟΥΤΟΣ ΕΦΟΠΛΙΣΤΗΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

● Τοῦ ἐπεβλήθη τρίμηνος στέρησις τῆς ἀδείας

Ἐφήμερα

ΦΩΤΙΕΣ

Καί νά πῆτε πώς δέν εἴμαστε ὠργανωμένοι! Ἀπ' ὅλα ἔχουμε. Καί ὑπουργεῖο Γεωργίας καί διεύθυνση Δασῶν καί ἐπιθεωρητές Δασῶν. Ἑταιρεῖες προστασίας καί ἀναπτύξεως τοῦ πρασίνου. Δασοκομικούς σταθμούς καί δασάρχες καί δασαρχεῖα καί φυτώρια. Φίλους τοῦ δάσους, τοῦ πρασίνου, τῆς ἑλληνικῆς χλωρίδας. Χιλιάδες καμαρώνουν νά τούς τοποθετῆτε στήν τάξη τῶν φιλοδασικῶν. Παρά λίγο νά ξεχάσω τούς δασοφύλακες, τούς προσκόπους καί τίς πυροσβεστικές ὑπηρεσίες. Τίποτα δέν μᾶς λείπει καί ὁ κρατικός προϋπολογισμός διαθέτει, χάρη στόν πατριωτισμό τῶν Ἑλλήνων, σεβαστά ποσά γιά τή δημιουργία, τήν προκοπή, συντήρηση καί ἀξιοποίηση τῶν δασῶν. Τόμοι ἡ δασική μας νομοθεσία.

Ποιό ὅμως τό ὄφελος, ποιό τό κέρδος; Ἔχουμε ὅλα τά παραπάνω πού ἀράδιασα καί, στό τέλος, θά καταντήσουμε νά μή ἔχουμε δάση. Θά λείψη τό ἀντικείμενο τῆς νομοθεσίας καί τῆς ὀργανώσεως. Τό ἐνδιαφέρον Κράτους καί φιλοδασικῶν θά καταντήση πλατωνικό. Ἔτσι γιά νά λέμε πώς ἀγαπᾶμε καί προστατεύουμε τά δάση μας, κι' ἄς κοντεύουν νά μεταβληθοῦν σέ οἰκόπεδα, σέ ξυλότοπους, σέ κάρβουνα, σέ κούτσουρα γιά...

κυριακίδης

ΟΙ ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΕΣ ΤΟΥ ΒΗΜΑΤΟΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ ΑΡΕΤΗΣ

ΤΟΥ Ε. Π. ΠΑΠΑΝΟΥΤΣΟΥ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ὀρφάνια

Π. ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΧΘΕΣΙΝΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΕΝ ΜΕΣΩ ΑΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ Ο κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ ΑΝΕΓΝΩΣΕ ΤΑΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΡΙΟΥ

ΟΙ ΑΠΟΣΤΑΤΑΙ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΥΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΙΝ ΕΡΕ

Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος

ση τάς προγραμματικάς δηλώσεις τῆς «Κυβερνήσεώς» του.

Αἱ ἀποδοκιμασίαι ὅμως δέν ἔπαυον. Ὁ Πρόεδρος τοῦ Σώματος προσεπάθησε νά ἐπιβάλῃ τήν τάξιν:

ΕΜΜ. ΜΠΑΚΛΑΤΖΗΣ: Κύριοι βουλευταί, ἐν ὀνόματι τῆς Πατρίδος, σᾶς καλῶ νά κρατήσετε τήν ψυχραιμίαν σας καί νά ἀκούσετε τάς προγραμματικάς δηλώσεις τοῦ...

Τ. ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΣ: Χοϊδάς...

Σ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Ἡ Κυβέρνησις...

— Αἶσχος...

— Λεμονόκουπες...

— Προδότη.

— Θυμᾶσαι τί μᾶς ἔλεγες;

Αἱ προγραμματικαί δηλώσεις

«Ἡ Κυβέρνησις, ἤρχισεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, ἐσχηματίσθη κατόπιν τῆς ἐκκλήσεως τοῦ Βασιλέως πρός τά πολιτικά κόμματα ὅπως προέλθουν εἰς συνεννόησιν διά τόν τερματισμόν τῆς ὑφισταμένης κρίσεως. Πρός τήν ἔκκλησιν ταύτην ἀνταπεκρίθησαν τά κόμματα τῆς Ἐθνικῆς Ριζοσπαστικῆς Ἑνώσεως καί τῶν Προοδευτικῶν, δεχθέντα νά συμμετάσχουν δι' ἐκπροσώπων εἰς τήν Κυβέρνησιν, ἡ ὁποία ἐμφανίζεται σήμερον ἐνώπιόν σας».

1. Ὑποκρίνεται ὁ κ. Στεφανόπουλος ὅτι ἡ Κυβέρνησίς του ἐσχηματίσθη κατόπιν τῆς ἐκκλήσεως τοῦ Βασιλέως πρός τά πολιτικά κόμματα. Γνωρίζει τόν τρόπον κατά τόν ὁποῖον ἀπετράπη ἡ ἀποδοχή τῆς προτάσεως τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΕΡΕ περί διεξαγωγῆς ἀμέσων ἐκλογῶν, καί γνωρίζει ἐπίσης τόν τρόπον κατά τόν ὁποῖον ἐγένετο ἡ ἰδική του ἀνεξαρτητοποίησις καί πρό παντός γνωρίζει καλῶς τόν τρόπον καθ' ὅν ἐπεδιώχθη ἡ ἐξασφάλισις τῆς κοινοβουλευτικῆς στηρίξεως τῆς Κυβερνήσεως. Ἐγκαταλείπει ὅμως καί τά προσχήματα τῶν κ.κ. Νόβα καί Τσιριμώκου καί ἀρνεῖται νά χαρακτηρίσῃ τήν Κυβέρνησιν ὡς «Κυβέρνησιν Κέντρου». Καί παραλείπει εἰς τάς προγραμματικάς του δηλώσεις νά τονίσῃ ἐκεῖνο τό ὁποῖον ἐμφαντικῶς ἐδήλωσεν εἰς τήν κοινοβουλευτικήν ὁμάδα τῆς Ἑνώσεως Κέντρου τήν 9ην Αὐγούστου 1965: «Οἱ βασιλεῖς διαιροῦν, εἶναι ἀναμφισβήτητον καί δεδομένον» καί «μετά τό μεγάλο πλῆγμα τό ὁποῖον ὑπέστη ὁ λαός, ὅτε διά τῆς βασιλικῆς παρεμβάσεως ἀφηρέθη ἡ πρωθυπουργία ἀπό τόν ἀρχηγόν μας». Δι' αὐτῆς τῆς μεθόδου ἐσχηματίσθη καί ἡ ἰδική του Κυβέρνησις καί, ἔτι χειρότερον, διά παραβάσεως τοῦ δοθέντος ἐνώπιον τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος πανηγυρικοῦ λόγου του, ὅτι θά ὑποταχθῇ εἰς τήν πλειοψηφίαν» καί θά ἐκτελέσῃ τήν ἀπόφασιν τοῦ κόμματος, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμῇ τοῦτο νά μείνῃ ἡνωμένον. Παρέλειψε νά χαρακτηρίσῃ τήν πρᾶξιν του, τήν ὁδηγήσασαν εἰς τόν σχηματισμόν τῆς Κυβερνήσεώς του. Τοῦ τήν ὑπενθυμίζομεν διά τῶν ἰδικῶν του φράσεων, τάς ὁποίας ἐχρησιμοποίησε διά τήν Κυβέρνησιν Νόβα: «Αὐτό τό ὁποῖον ἐγένετο ἀποτελεῖ ἔγκλημα κατά τοῦ κόμματος, κατά τῆς δημοκρατίας, κατά τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων, διότι πιστεύω ὅτι ἡ ὕπαρξις τοῦ κόμματος αὐτοῦ, πού λέγεται Ἕνωσις Κέντρου, ἀποτελεῖ ἐθνικήν ἀνάγκην, ἐξυπηρετοῦσαν καί τό Ἔθνος καί τόν Βασιλέα καί τήν παράταξιν».

Τό διευθυντήριον

«Συμβολική, συνέχισεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, ἀποκαλεῖται ἡ συμμετοχή τῶν ὡς ἄνω δύο κομμάτων. Νομίζω ὅτι μᾶλλον ὡς ἰδιότυπος θά πρέπει νά χαρακτηρισθῇ ἡ συνεργασία αὐτή. Ἀφ' ἑνός μέν διότι ἕκαστον ἐκ τῶν κομμάτων τούτων, παραμερίσαν προσκαίρως τό παρελθόν, διατηρεῖ ὡς πρός τοῦτο ἀκεραίας τάς ἀπόψεις του καί τάς εὐθύνας. Ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι δέν προηγήθη οἱαδήποτε προσυνεννόησις ὡς πρός τάς συγκεκριμένας προγραμματικάς κατευθύνσεις. Οὐδεμία ἐγένετο συναλλαγή. Οὐδέν προσεφέρθη ὡς ἀντάλλαγμα. Ἀλλά καί δέν μᾶς ἐζητήθη. Κατά τήν κρίσιμον αὐτήν ὥραν, ὅλοι ἐνομίσαμεν ὅτι προεῖχεν ἡ σωτηρία τοῦ Ἔθνους καί ἡ διατήρησις τῆς ἑνότητός του, ὑπέρ πᾶν ἄλλο δέ ἡ ἀποφυγή νέου καταστρεπτικοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ, ἄνευ σοβαροῦ λόγου προκαλουμένου. Ἡ συνεργασία, ἑπομένως, εἰς τοῦτο κυρίως ἀναφέρεται: εἰς τήν ἀποκατάστασιν τῆς ὁμαλότητος, τῆς γαλήνης καί τῆς ἠρεμίας, τῶν ὁποίων εἴπερ ποτε ἄλλοτε ἔχει ἀνάγκην σήμερον ἡ χώρα».

2. Χαρακτηρίζει ἐπί ματαίῳ ὁ κ. Στεφανόπουλος ὡς «συμβολικήν» τήν συμμετοχήν τῆς ΕΡΕ εἰς τήν Κυβέρνησιν, ἐνῷ ἔχει πλήρη συνείδησιν τοῦ γεγονότος ὅτι διά τῆς «Κυβερνήσεως», τήν ὁποίαν ἐσχημάτισεν, ἐπανέρχεται ἡ ΕΡΕ εἰς τήν ἐξουσίαν καί καθίστανται οἱ ἀντίπαλοι του, τούς ὁποίους ἀπεκάλει ὁ ἴδιος (9 Αὐγ. 1965): «διαβολικούς καί σατανικούς ὑπερκυβερνήτας, μετέχοντας εἰς τό Ὑπουργικόν Συμβούλιον καί εἰς τήν Πολιτικήν Ἐπιτροπήν καί καθορίζοντας τό περιεχόμενον τῶν λόγων καί τῶν πράξεων ἑνός πρωθυπουργοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ἤδη γίνει ὁ αἰχμάλωτος τῶν ἀντιπάλων του, πρωθυπουργός». Διά νά ἔλθῃ ἡ κατάλληλη στιγμή νά ἀποβληθῇ ἀπό τήν Κυβέρνησιν, ἀντικαθιστάμενος καί τυπικῶς ἀπό τήν ΕΡΕ. Ἰσχυρίζεται ὅτι δέν προηγήθη συνεννόησις διά τάς δηλώσεις, ἐνῷ αὗται ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν τῶν ἀρχηγῶν τῶν κηδεμόνων τῆς «Κυβερνήσεως» του καί ἀνεγνώσθησαν, ἐγκριθεῖσαι εἰς τό Ὑπουργικόν Συμβούλιον, ὅπου μετέχουν οἱ τοποτηρηταί. Τοῦτο ἀποδεικνύεται καί ἀπό τό ὅτι ἐπαναλαμβάνον αὐτολεξεί σχεδόν τάς ψευδολογίας τῆς ΕΡΕ περί καταπιέσεως τοῦ φρονήματος καί ἀναταραχῶν εἰς τήν ὕπαιθρον, ὁμιλεῖ μέ ἀσυνέπειαν περί τῆς ἀνάγκης ἀποφυγῆς «ἑνός καταστρεπτικοῦ διχασμοῦ», ἐνῷ ὁ ἴδιος διεκήρυσσεν ἐνώπιον τῆς Βουλῆς, τήν 23ην Ἰουνίου 1965, δηλαδή μόλις πρό δύο μηνῶν, ὅτι «δέν εἶναι δυνατόν μέ τήν ἀπειλήν τοῦ ἐθνικοῦ διχασμοῦ νά μᾶς ὁδηγήσῃ ἡ ἀντιπολίτευσις εἰς οἱανδήποτε ὑποχώρησιν». Καί ἡ ψευδοαπειλή αὐτή, ἡ ἐξ ἀντικειμένου καί ἐξ ὑποκειμένου ἀνύπαρκτος, πρό τῆς ὁποίας καί ἐάν ἦτο πραγματική, ἐνεφανίζετο ἀδαμάστος εἰς τάς ἀρχάς του, τόν ὡδήγησεν ὄχι εἰς ὑποχώρησιν, ἀλλά εἰς ἄνευ ὅρων παράδοσιν εἰς τήν ΕΡΕ.

Ἡ οἰκονομική κατάστασις

«Δέν δύναται νά ἀμφισβητηθῇ, ὑπεστήριξεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, ὅτι ἡ πολιτική ὀξύτης καί ἡ ἀβεβαιότης τοῦ τελευταίου διμήνου ἔχουν ἐπηρεάσει σοβαρῶς τήν οἰκονομίαν μας. Παρά ταῦτα, ἀποτελεῖ ἐνθαρρυντικήν διαπίστωσιν ἡ ἀντοχή τήν ὁποίαν κατά τήν κρίσιμον αὐτήν περίοδον ἐπέδειξε. Παρά τά σοβαρά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζομεν, ἡ νομισματική καί συναλλαγματική κατάστασις εἶναι ὑπό ἔλεγχον. Ἰδιαιτέρως εὐοίωνος εἶναι ἡ αὔξησις τῶν ἀδήλων συναλλαγματικῶν μας εἰσπράξεων, τῶν ὁποίων ὁ ρυθμός ἀνόδου δύναται οὐσιωδῶς νά ἐπιταχυνθῇ. Ἀλλά πρέπει νά ἐξασφαλίσωμεν διαφοροποίησιν καί οὐσιώδη καί ἀσφαλῆ ἄνοδον εἰς τάς ἐξαγωγάς, ἐάν θέλωμεν νά προσανατολίσωμεν πρός τήν ὀρθήν κατεύθυνσιν τήν ἐθνικήν προσπάθειαν καί τήν οἰκονομικήν μας πρόοδον.

»Ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἀποφασισμένη νά ἐφαρμόσῃ πρόγραμμα περισυλλογῆς διά νά περιφρουρήσῃ τήν ἐσωτερικήν καί ἐξωτερικήν ἰσορροπίαν τῆς οἰκονομίας καί νά ἐξασφαλίσῃ τήν στερεάν θεμελίωσιν τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως τοῦ τόπου. Καί ὁ μέν τακτικός προϋπολογισμός εἶναι ἐν ἰσορροπίᾳ καί διαμορφοῦται εἰς ἐπίπεδα μή ἀπέχοντα αἰσθητῶς τῶν ἀρχικῶν προβλέψεων. Ἀλλά τό γενικώτερον δημοσιονομικόν πρόβλημα ἐμφανίζει μεγάλας δυσχερείας καθ' ὅσον ἀφορᾷ τήν κάλυψιν τῶν δημοσίων ἐπενδύσεων εἰς τό ἀρχικῶς προγραμματισθέν ὕψος. Μεγίστην εὐθύνην φέρει δι' αὐτό καί ἡ ἀδικαιολόγητος καθυστέρησις τῆς ὑπεσχημένης ξένης βοηθείας.

»Ἡ Κυβέρνησις δέν θά διστάσῃ νά λάβῃ τάς ἐπιβαλλομένας ἀποφάσεις μέ γνώμονα τήν περιφρούρησιν τῆς σταθερότητος τῆς οἰκονομίας καί τῆς ἀξίας τοῦ ἐθνικοῦ μας νομίσματος καί τήν ἐνίσχυσιν εἰς τό ἐξωτερικόν καί ἐντός τῆς Ἑλλάδος τῆς ἐμπιστοσύνης εἰς τήν πρόοδον καί τό μέλλον τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Ἡ σταθερά ἐφαρμογή τῆς πολιτικῆς ταύτης θά ὁδηγήσῃ ταχέως εἰς τήν αὔξησιν τῶν ἐσωτερικῶν ἀποταμιεύσεων καί τοῦ ἐπιχειρηματικοῦ καί ἐπενδυτικοῦ ἐνδιαφέροντος ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Θά ἐπιτύχωμεν οὕτω τήν κινητοποίησιν καί ἀξιοποίησιν ὁλονέν περισσοτέρων κεφαλαίων διά δημιουργικούς σκοπούς, συγκεκριμένως διά τήν ὑγιᾶ χρηματοδότησιν παραγωγικῶν ἐπενδύσεων τοῦ Κράτους καί τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιχειρήσεων. Αἱ προσπάθειαι αὗται θά ἐξαφανίσουν καί τάς κάθε εἴδους κερδοσκοπικάς δραστηριότητας, διά τῶν ὁποίων ὑπονομεύονται τά συμφέροντα τῶν λαϊκῶν τάξεων.

»Ἡ ἀποκατάστασις τῆς ἐμπιστοσύνης καί ἡ αὔξησις τῆς ἐθνικῆς ἀποταμιεύσεως θά δημιουργήσῃ τάς ἀναγκαίας προϋποθέσεις διά τήν δραστηριοποίησιν καί τῆς κεφαλαιαγορᾶς κατά τρόπον πού θά ἐξασφαλίσῃ τήν ἀπαραίτητον πιστωτικήν ἐξυγίανσιν καί τόν ἐκδημοκρατισμόν τῶν ἐπιχειρήσεων διά τῆς διευρύνσεως τῆς μετοχικῆς ἰδιοκτησίας.

»Αἱ εὐκαιρίαι αἱ ὁποῖαι διανοίγονται ἐντός τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος θά ἀξιοποιηθοῦν πλήρως καί θά διεκδικήσωμεν ἐπιμόνως καί εἰς τό ἀκέραιον ὅλα τά δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος ἐκ τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως. Ἀπό τάς θέσεις αὐτάς θά παρακολουθήσωμεν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καί ἐνεργῶς τάς ἐξελίξεις εἰς τό μέγα θέμα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἑνοποιήσεως. Ἔχομεν τήν πεποίθησιν ὅτι διά τῆς ἐφαρμογῆς μιᾶς συνεποῦς καί σώφρονος πολιτικῆς θά ἐπιτύχωμεν τήν πραγματικήν καί μόνιμον κατοχύρωσιν τῶν συμφερόντων τῶν ἐργαζομένων τάξεων καί θά ἐνισχύσωμεν ἀποφασιστικῶς τόν ρυθμόν οἰκονομικῆς καί κοινωνικῆς προόδου ἐπ' ὠφελείᾳ ὁλοκλήρου τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

»Ἰδιαιτέραν θά ἐπιδείξῃ μέριμναν ἡ Κυβέρνησις διά τήν ἄμεσον ἀντιμετώπισιν ὡρισμένων προβλημάτων πού ἐμφανίζουν ἐπείγοντα χαρακτῆρα. Περιορίζομαι νά ἀναφέρω τό πρόβλημα τῶν τιμῶν, διά τήν ἐπίλυσιν τοῦ ὁποίου ἐπιβάλλεται ἔγκαιρος καί συνεχής ἐφοδιασμός τῆς ἀγορᾶς διά καταναλωτικῶν ἀγαθῶν καί κεφαλαιουχικοῦ ἐξοπλισμοῦ.

»Τό θέμα τοῦ ἰσοζυγίου τῶν ἐξωτερικῶν λογαριασμῶν, τοῦ ὁποίου ἐπιβάλλεται ἡ τόνωσις διά τῆς ἐνισχύσεως τῶν ἐκ ποικίλων συναλλαγματικῶν μας πόρων καί ἰδιαιτέρως διά τῆς προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν καί τῆς εἰσαγωγῆς πρός ἐπένδυσιν ξένων κεφαλαίων.

»Ἐπίσης ἰδιαιτέρως θά μᾶς ἀπασχολήσῃ ἡ προώθησις τοῦ ρυθμοῦ τῶν ἐπενδύσεων διά τῶν ὁποίων δημιουργεῖται τό οἰκονομικόν μέλλον τῆς χώρας: Ὁ Προϋπολογισμός, ἡ ἰδιωτική ἀποταμίευσις καί ἡ εἰσαγωγή κεφαλαίων ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ, θά εἶναι αἱ πηγαί ἐκ τῶν ὁποίων θά ἀντλήσωμεν τά ἀναγκαῖα μέσα.

»Ἄμεσος ἐπίσης καί ἐπείγουσα εἶναι ἡ ἐπίλυσις τοῦ δυσχεροῦς προβλήματος τῶν ἀδιαθέτων γεωργικῶν πλεονασμάτων. Ὅπως καί ἡ ρύθμισις ὡρισμένων ἐπειγόντων προβλημάτων, ἐνδιαφερόντων τόν ἀγροτικόν μας κόσμον (βελτίωσις ρυθμίσεως ἀγροτικῶν χρεῶν, ἀναμόρφωσις τῆς περί συνεταιρισμῶν καί συνεταιριστικῶν κοινοπραξιῶν νομοθεσίας κλπ.).

»Πέραν ὅμως αὐτῶν ὑπάρχουν τά μακροχρόνια προβλήματα τοῦ ἀγροτικοῦ μας πληθυσμοῦ, ἀναφερόμενα εἰς τόν ἐκσυγχρονισμόν τῆς γεωργίας καί τήν αὔξησιν τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος, διά τά ὁποῖα ἰδιαιτέραν θά ἐπιδείξῃ μέριμναν ἡ κυβέρνησις, ἐάν μᾶς παράσχητε τήν ἐμπιστοσύνην σας.

»Πέραν τῶν ἀμέσων καί βραχυπροθέσμων τούτων προβλημάτων, ὑπάρχει τό μέγα, τό βασικόν πρόβλημα τῆς ἀναπτύξεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας. Εἶναι βεβαίως μακροχρόνιον. Κατόπιν ὅμως τῆς εἰσόδου εἰς τήν Εὐρωπαϊκήν Οἰκονομικήν Κοινότητα, καθίσταται ἐξ ἴσου ἐπιτακτικόν καί ἐπεῖγον. Ἀπό τήν οἰκονομικήν ἀνάπτυξιν θά ἐξαρτηθῇ ἡ ἄνοδος τοῦ βιοτικοῦ καί πολιτιστικοῦ ἐπιπέδου τῶν μεσαίων καί λαϊκῶν, ἀγροτικῶν καί ἐργατικῶν τάξεων. Ἔχει καταστῆ κοινή συνείδησις, ὅτι ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διά τήν ταχεῖαν καί ἀποτελεσματικήν ἀνάπτυξιν τῆς οἰκονομίας, ἀποτελεῖ ἡ κατάστρωσις μακροχρονίου οἰκονομικοῦ προγράμματος. Ἀκόμη μίαν φοράν θά ὑπογραμμίσωμεν ὅτι μόνον μέ ἄρτιον καί ρεαλιστικόν οἰκονομικόν πρόγραμμα, ἀνταποκρινόμενον πρός τάς ἑλληνικάς συνθήκας καί τάς ἑλληνικάς δυνατότητας, θά καταστῇ δυνατόν νά εἰσέλθῃ ἡ χώρα μας ταχέως καί ὁμαλῶς εἰς τήν χορείαν τῶν προηγμένων δημοκρατικῶν χωρῶν.

»Παραλλήλως πρός τήν οἰκονομικήν πολιτικήν τῆς ἀναπτύξεως, πρέπει νά συμβαδίζῃ καί ἡ κοινωνική πολιτική. Ἔχει πλέον καταδειχθῇ ὅτι παραγωγική πολιτική καί κοινωνική πολιτική, ὄχι μόνον δέν εὑρίσκονται εἰς ἀντίθεσιν, ἀλλ' ἀντιθέτως, ἀμοιβαίως ἐνισχύονται καί συμπληροῦνται, ἀρκεῖ βεβαίως νά ἀποφεύγωνται ἀλόγιστοι, πρός δημαγωγικούς σκοπούς παροχαί καί νά ἐπικρατοῦν κανόνες σωφροσύνης καί συνέσεως. Δέν ἐπεκτεινόμεθα περισσότερον ἐπί τῶν συγκεκριμένων οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν μέτρων τῆς Κυβερνήσεως. Θά τεθοῦν ταῦτα ἐν καιρῷ ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας, ἐάν βεβαίως μᾶς παράσχῃ τήν ἐμπιστοσύνην της».

3. Τό οἰκονομικόν τμῆμα τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Στεφανοπούλου χαρακτηρίζεται ἀπό ἀσυστηματοποίητον κοινοτοπίαν ἄχρωμον γενικότητα καί ἀπό ἔλλειψιν συγκεκριμένων μέτρων ἐφαρμοστέας πολιτικῆς. Ἐπαναλαμβάνει τετριμμένας διαπιστώσεις προβλημάτων, χωρίς νά γνωρίζῃ εἰς τό Σῶμα ποῖα συγκεκριμένα μέτρα προτίθεται νά λάβῃ δι' ἕκαστον συγκεκριμένον πρόβλημα. Τοῦτο ὀφείλεται εἰς τό ὅτι οὔτε ὁ ἴδιος, οὔτε ἄλλος τίς πιστεύει ὅτι τό νέον κυβερνητικόν σχῆμα εἶναι βιώσιμον, διά νά κληθῇ νά λάβῃ συγκεκριμένα μέτρα. Ἀλλά καί διότι δέν θά ἐτόλμα νά ἀνακοινώσῃ μέτρα τά ὁποῖα δέν θά ἐτύγχανον προηγουμένως τῆς ἐγκρίσεως τῆς συμπολιτεύσεως, ἡ ὁποία ἀπεδοκίμασε πλειστάκις μέ φανατισμόν τήν ἰδικήν του πολιτικήν, ὅτε ἦτο ὑπεύθυνος δι' αὐτήν.

Ἔχει ἄλλωστε, πιστεύεται, συνείδησιν τοῦ ὅτι τό οἰκονομικόν πρόβλημα τῆς χώρας, προερχόμενον ἀπό τήν ἔλλειψιν ἐμπιστοσύνης πρός τάς ἄνωθεν ἐπιβεβλημένας κυβερνήσεις καί ἀπό τήν ἐνδεχομένην ἀναιμικήν πλειοψηφίαν, δέν ἐπιλύεται παρά διά σταθερᾶς ἐκλογικῆς Κυβερνήσεως, ἡ ὁποία θά ἐμπνεύσῃ τήν βεβαιότητα εἰς τήν ὕπαρξίν της. Καί ἡ Κυβέρνησίς του, ἀκροβατοῦσα ἐναγωνίως, θά καταρρεύσῃ ταχύτατα, ἐάν τυχόν τελικῶς ἤθελε λάβει ἀσήμαντον πλειοψηφίαν. Ἔχει ἐπίσης συνείδησιν ὅτι ἡ ὑγιής οἰκονομική κατάστασις τῆς χώρας ἔφθασεν εἰς τό σημερινόν σημεῖον, λόγῳ τῶν ἀλλεπαλλήλων πειραμάτων κυβερνητικῶν σχημάτων καί τοῦ ἐπακολουθήσαντος ὀργίου λαφυραγωγήσεων, τό ὁποῖον διά κομματικούς λόγους ἐπεχείρησεν ἀπό κάθε ἕνα ἐξ αὐτῶν. Τό παραδέχεται ἐμμέσως καί ὁ ἴδιος εἰς τάς δηλώσεις του, καί εἶναι ἐκπληκτικόν ὅτι ἐπιθυμεῖ νά πείσῃ ὅτι τό ἰδικόν του σχῆμα, ἐπίσης μακράν τῆς λαϊκῆς θελήσεως, θά ἔχῃ διάφορον τύχην καί διάφορον ἐπίδρασιν εἰς τήν ἄτυχη οἰκονομίαν τῆς χώρας.

Θά ἐπιβάλουν τό Κράτος τῆς ΕΡΕ

«Σήμερον, συνέχισεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, περιορίζομαι νά ὑπογραμμίσω ἰδιαιτέρως ὅτι ἡ ἐπιτυχής ἀντιμετώπισις τῶν ἐκτεθέντων βραχυχρονίων καί μακροχρονίων οἰκονομικῶν καί κοινωνικῶν προβλημάτων, ἐξαρτᾶται κυρίως καί πρό παντός ἀπό τήν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καί τῆς ὁμαλότητος εἰς τήν χώραν. Ὑπό τάς διαμορφωθείσας ἐσχάτως συνθήκας, αἱ ὁποῖαι κατέτεινον ἤ καί κατατείνουν ἀκόμη νά δημιουργήσουν ἕνα ἀπαράδεκτον διά μίαν δημοκρατικήν χώραν κλίμα, φοβίας καί ἀνησυχίας — ἰδίως εἰς τήν ὕπαιθρον — τό πρόβλημα τῆς δημοσίας τάξεως προσλαμβάνει ἰδιαιτέραν σημασίαν. Ἡ Κυβέρνησις ἐννοεῖ νά ἐξασφαλίσῃ τήν ἐλευθέραν ἐκδήλωσιν τοῦ φρονήματος καί νά προστατεύσῃ τάς συνταγματικῶς κατωχυρωμένας πολιτικάς καί ἀτομικάς ἐλευθερίας τῶν πολιτῶν. Εἶναι ὅμως ἀποφασισμένη, ἐφαρμόζουσα αὐστηρῶς τούς νόμους, νά πατάξῃ πᾶσαν παράνομον ὀχλοκρατικήν ἐκδήλωσιν, ἡ ὁποία τείνει νά ἐμφανίσῃ τήν χώραν μας ὡς ἀναρχουμένην καί πολιτικῶς ὑπανάπτυκτον. Εἰς οὐδένα θά ἐπιτραπῇ νά διαταράσσῃ ἤ νά παρεμποδίζῃ τήν κίνησιν καί τήν ἡσυχίαν τῶν πολιτῶν. Ἡ βία, εἴτε ἀπό ἄτομα, εἴτε ἀπό ὁμάδας, δέν θά εἶναι ἀνεκτή ὁποθενδήποτε καί ἄν προέρχεται. Ἡ Δημοκρατία εἶναι συνυφασμένη μέ τήν τάξιν καί τήν ἡσυχίαν. Καί δι' αὐτό διασφαλίζει τήν ἐλευθερίαν. Καί εἰς τήν Δημοκρατίαν, ἅπαντες, ἄτομα καί ὁμάδες, ἔχουν τά αὐτά δικαιώματα, ἀλλά καί τάς αὐτάς ὑποχρεώσεις, τάς ὁποίας ὀφείλουν ἐξ ἴσου νά σέβωνται καί νά τηροῦν: Διότι τοιουτοτρόπως διασφαλίζεται ἡ ἰσότης».

Τί ἐλησμόνησεν

4. Ὁμιλεῖ περί «τάξεως» καί «ὁμαλότητος» εἰς τήν χώραν. Καί λησμονεῖ ὁ κ. Στεφανόπουλος ὅτι περισσότερον ἄλλων ἐκεῖνος μέ πεῖσμα ὑπεστήριξε πρό ὀλίγων μηνῶν ἐνώπιον τῆς Ἐθνικῆς Ἀντιπροσωπείας ὅτι:

«Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως (Γ. Παπανδρέου) μέ κίνδυνον τῆς δημοτικότητός του ἠθέλησε νά ταχθῇ μέ τό μέρος τῆς νομιμότητος καί τῆς γαλήνης, προσφέρων οὕτω τήν νομιμότητα καί τήν γαλήνην εἰς τόν τόπον. Τήν γαλήνην ἠθέλησε νά ἐξασφαλίσῃ ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως (Γ. Παπανδρέου), διότι ἡ γαλήνη καί ἡ ἡσυχία εἶναι τό μόνον κλίμα ἐντός τοῦ ὁποίου δύναται νά ἀσκηθῇ τό δημοκρατικόν ἔργον τῆς Κυβερνήσεως».

Τώρα, ὑπακούων εἰς τά πονηρά κελεύσματα τῆς ΕΡΕ, λησμονεῖ ὅ,τι ὑπεστήριζε καί ἀρνεῖται τάς θέσεις του, συμφώνως πρός τάς ὁποίας ἡ ἀνωμαλία εἶναι ἐπιθυμία καί ἔργον τῶν χθεσινῶν ἀντιπάλων καί σημερινῶν κηδεμόνων του. Ἂς ἀναφέρῃ ὁ κ. Στεφανόπουλος ἕν καί μόνον ἐπεισόδιον, μίαν καί μόνην πρᾶξιν βίας ἐκ μέρους ὀπαδῶν τῆς Ἑνώσεως Κέντρου. Γνωρίζει ὅτι οὐδέν τοιοῦτον ἔλαβε χώραν. Ἀπόδειξις ὅτι οὐδεμία δίκη ἤ δίωξις ἔγινε διά τόν σκοπόν αὐτόν.

Θεωρεῖ πρᾶξιν βίας τάς διαμαρτυρίας τοῦ λαοῦ ἐναντίον τῆς ἄνωθεν προερχομένης ἀνωμαλίας, ἐναντίον τοῦ «ἐγκλήματος», ὅπως τό εἶπεν ὁ ἴδιος; Ἀλλά ὅταν αὐτός μετεῖχε τῶν διαδηλώσεων καί ἐφέρετο ἐπί τῶν ὤμων τοῦ ἀγανακτισμένου λαοῦ, ὁ λαός αὐτός δέν ἦτο ὄχλος καί πεζοδρόμιον καί δέν παρημπόδιζε τήν ἐλευθερίαν τῆς κινήσεως τῶν πολιτῶν; Δέν εἶναι ὁ ἴδιος ὁ κ. Στεφανόπουλος, ὁ ὁποῖος κατά τήν συνεδρίασιν τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος τοῦ κόμματος (9 Αὐγούστου) ἐδήλωνε: «Πέραν ὅλων αὐτῶν, ὑπάρχει αὐτός ὁ λαός, ὁ ὁποῖος ἐργάζεται καί μοχθεῖ καί ὁ ὁποῖος σήμερον εἴδατε μέ ποῖον φρόνημα ὑπέρ τῆς Δημοκρατίας ὠρθώθη, παραμερίζων τά οἰκονομικά του συμφέροντα;».

Τό στράτευμα

«Αἱ Ἔνοπλοι δυνάμεις, εἶπεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, αἵτινες ἔχουν τό ἱερόν χρέος νά διασφαλίζουν τήν ἀκεραιότητα καί τήν ἀνεξαρτησίαν τῆς Πατρίδος, πρέπει νά παραμένουν ἔξω τῶν πολιτικῶν παθῶν καί τῶν κομματικῶν διενέξεων. Ἡ πρόσφατος ἀναταραχή πού ἐξεδηλώθη εἰς τό στράτευμα, μᾶς ἐπιβάλλει νά δηλώσωμεν ὅτι θεωροῦμεν ὡς καθῆκον μας νά θέσωμεν τέρμα εἰς οἱονδήποτε θόρυβον περί τάς ἐνόπλους δυνάμεις. Ἀνήκει εὐγνωμοσύνη ἐκ μέρους ὅλων μας εἰς τάς ἐνόπλους δυνάμεις, διότι εἰς αὐτάς ὀφείλεται τό αἴσθημα τῆς ἀσφαλείας. Ἐξ αὐτοῦ ὅμως γεννᾶται δι' ὅλους μας ἡ ὑποχρέωσις ὅπως παύσῃ οἱαδήποτε εἰς αὐτάς κομματική ἀνάμιξις. Αἱ ἔνοπλοι δυνάμεις ἀνήκουν μόνον εἰς τό Ἔθνος. Τά Σώματα Ἀσφαλείας ἡ Κυβέρνησις περιβάλλει μέ ἐμπιστοσύνην καί στοργήν. Ζητεῖ ἀπό τούς ἀξιωματικούς καί τούς ὁπλίτας τῆς Β. Χωροφυλακῆς καί τῆς Ἀστυνομίας Πόλεων τήν φρόνιμον ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος αὐτῶν καί τήν ἐφαρμογήν, πρός πάσαν κατεύθυνσιν, τῶν νόμων καί τῶν κυβερνητικῶν διαταγῶν. Ἡ Κυβέρνησις, ἐντός τῶν στενῶν περιθωρίων τοῦ κρατικοῦ Προϋπολογισμοῦ, θά ἀντιμετωπίσῃ μέ κατανόησιν τήν ἀνάγκην βελτιώσεως τῆς οἰκονομικῆς των καταστάσεως».

Οὔτε λέξις περί ΑΣΠΙΔΑ

5. Οὐδέ λέξιν ἀναφέρει ὁ κ. Στεφανόπουλος διά τό θέμα τοῦ ΑΣΠΙΔΑ, σιωπῶν ἐκ προνοητικότητος, οὐδέ λέξιν περί τῆς πορείας τῆς ἀνακρίσεως διά τό «Σχέδιον Περικλῆς», οὐδέ λέξιν περί τῆς θέσεως τήν ὁποίαν θά λάβῃ ἡ Κυβέρνησίς του ἔναντι τῆς παραμονῆς ἤ μή τοῦ κ. Γεννηματᾶ εἰς τήν ἀρχηγίαν τοῦ Γ.Ε.Σ. Προφανῶς ἀπηγορεύθησαν ὑπό τῶν κηδεμόνων καί σχετικαί ἀνακοινώσεις ἤ ἐλησμονήθησαν ταχέως χάριν τῆς προεδρίας αἱ ἐπί τῶν θεμάτων αὐτῶν ἀπόψεις του. Ὡς πρός τά Σώματα Ἀσφαλείας, παραλείπει νά ὁμιλήσῃ περί τοῦ ὀργίου τῶν μεταθέσεων καί ἀντικαταστάσεων, διά τῶν ὁποίων τό κράτος τῆς ΕΡΕ ἀποκατεστάθη πλήρως.

«Εἰς τό μέγα θέμα τῆς Παιδείας, συνέχισεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, ἡ Κυβέρνησις ἰδιαίτερον θά ἐπιδείξῃ ἐνδιαφέρον. Θά τό ἀντιμετωπίσῃ ὡς κατ' ἐξοχήν ἐθνικόν θέμα. Διότι ἀποτελεῖ τήν ἀπαραίτητον προϋπόθεσιν διά τήν οἰκονομικήν καί πολιτιστικήν ἄνθησιν τοῦ λαοῦ μας καί διά τήν ἐπιβίωσιν του ἐντός τῶν κόλπων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος. Ἡ ἀνάγκη τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Παιδείας εἶχεν ἤδη ἀπό μακροῦ καταστῆ κοινή συνείδησις. Ἀπόδειξις ὅτι ὁ σχετικός νόμος, ὁ ὁποῖος ἔθεσε τάς βάσεις τούτου, ἐπέτυχε κατά τήν ἐπιψήφισίν του νά διασπάσῃ τά φράγματα τῶν ἐν τῇ Βουλῇ κομμάτων. Βεβαίως κατά τήν ἐφαρμογήν του ἀνέκυψαν, ὡς ἦτο φυσικόν, ἀτέλειαι καί δυσχέρειαι, τῶν ὁποίων ἡ ὑπερνίκησις ἐπεζητήθη, εἴτε μέ πνεῦμα φανατισμοῦ εἴτε μέ παραγνώρισιν τῶν ψυχολογικῶν παραγόντων καί τῆς νομίμου διαδικασίας. Ἡ Κυβέρνησις ἔχουσα συνείδησιν τῆς σημασίας τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Παιδείας διά τό μέλλον τοῦ λαοῦ μας καί ἰδίως τῶν νέων γενεῶν, αἵτινες μέ ἀγωνίαν ἀναμένουν τόν ἐπλισμόν καί τήν κατάρτισιν πού ἐπιβάλλουν αἱ σύγχρονοι ἀνάγκαι, θά βαδίσῃ μέ σύνεσιν, ἀλλά καί ἀποφασιστικότητα πρός τήν μεταβολήν εἰς πραγματικότητα τῆς λαϊκῆς ἐπιταγῆς διά τήν προσαρμογήν τῆς Παιδείας πρός τάς νέας συνθήκας πού ἔχει δημιουργήσει ἡ καταπληκτική πρόοδος ἰδίως τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἡ ἐκπαιδευτική μας ἀναγέννησις θά θεμελιωθῇ, τόσον ἐπί τῆς ἑλληνικῆς πολιτιστικῆς παραδόσεως καί τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος, ὅσον καί ἐπί τῶν ἀναγκῶν καί ἀπαιτήσεων τῆς συγχρόνου βιομηχανικῆς κοινωνίας. Ἡ πνευματική καί ἀνθρωπιστική καλλιέργεια τῶν Ἑλληνοπαίδων θά πρέπει νά συμβαδίσῃ μέ τήν τεχνικήν αὐτῶν κατάρτισιν. Χρειαζόμεθα ἀνθρώπων καί τεχνικόν ἐν τῷ αὐτῷ προσώπῳ. Αὐτός εἶναι ὁ βασικός ὅρος τῆς προόδου καί τῆς ἐπιβιώσεώς μας ἐντός τοῦ συγχρόνου κόσμου».

Ἐγκατελείφθη ἡ μεταρρύθμισις

6. Κατόπιν τοῦ πραγματικοῦ ἀλληλοσπαραγμοῦ ὡς πρός τήν θέσιν ἔναντι τῆς ἐκπαιδευτικῆς μεταρρυθμίσεως, ὁ κ. Στεφανόπουλος ἔκρινε φρονιμώτερον νά ἀντιπαρέλθῃ τό ζέον πρόβλημα. Ἡ ΕΡΕ καί ὁ τέως «ὑπουργός» κ. Σαββόπουλος ἐπετέθησαν μετά μανίας ἐναντίον τῆς «ἀντεθνικῆς» πολιτικῆς τῆς Ε.Κ. εἰς τήν παιδείαν, ὁ κ. Ἀλλαμανῆς ἐκηρύχθη διασώστης τῆς καί ὁ κ. Στεφανόπουλος, κινδυνεύων νά χάσῃ τήν πολύτιμον ὑποστήριξιν τῶν χθεσινῶν ἀντιπάλων του καί τῶν ἀσπόνδων κυβερνητικῶν φίλων, ἀρνεῖται παντελῶς νά ὁμιλήσῃ περί αὐτῆς, ἐπιδοθείς εἰς ἀχρώμους γενικότητας περί συνέσεως καί ἀποφασιστικότητος, ἀναξίας προγραμματικῶν δηλώσεων. Πολύ περισσότερον ὅταν εἶναι γνωστόν ὅτι ἡ ἐκπαιδευτική μεταρρύθμισις ἀπετέλει ἕν τῶν θεμελιωδῶν σημείων τῆς πολιτικῆς τῆς Ἑνώσεως Κέντρου.

Γενικότητες

«Ἡ ἐμπορική μας ναυτιλία, εἶπεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, πηγή πλούτου καί ὑπερηφανείας διά τήν χώραν, θά ἴδῃ μέ στοργήν καί συστηματικότητα ἀντιμετωπιζόμενα ἀπό τήν Κυβέρνησιν τά προβλήματα πού τήν ἀπασχολοῦν. Ἡ Κοινωνική Πρόνοια θά ἴδῃ διευρυνόμενον τό πεδίον προστασίας της διά νέων μέτρων τῆς Κυβερνήσεως. Εἰς τόν τομέα τῆς στεγαστικῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἐκ τῶν ποικίλων θεομηνιῶν πληγεισῶν οἰκογενειῶν, ἡ Κυβέρνησις θά ἐπιδείξῃ ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον διά τήν ἐπιτάχυνσιν αὐτῆς, ὅπως καί διά τήν ὁλοκλήρωσιν τῶν προγραμμάτων ἀποκαταστάσεως τῶν παλαιῶν προσφύγων. Θά εἶναι εὐτυχής ἡ Κυβέρνησις ἐάν θά δοθῇ εἰς αὐτήν ἡ εὐκαιρία νά ἀνταποκριθῇ εἰς τό γνωστόν αἴτημα τῆς ἐφαρμογῆς ἑνός εὐρυτέρου προγράμματος λαϊκῆς κατοικίας».

7. Οὐδέν νέον λέγει ἐπί τῶν θεμάτων αὐτῶν ὁ κ. Στεφανόπουλος, ἀρκούμενος εἰς γενικότητας, χωρίς νά προσδιορίζῃ μέσα καί μεθόδους ἐπιτεύξεως τῶν ἀορίστων στόχων πού ἐξαγγέλλει.

Τό Κυπριακόν

«Ἐρχόμεθα τώρα, συνέχισεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, εἰς τήν ἐξωτερικήν πολιτικήν. Σταθερά καί ἀναλλοίωτος ἔχει καθορισθῆ κατά τά τελευταῖα ἔτη ἡ ἐξωτερική πολιτική τῆς Ἑλλάδος. Ἡ Ἑλλάς θά παραμείνῃ πιστή εἰς τάς συμμαχίας της, σεβομένη τάς ὑποχρεώσεις της, ἀλλά καί ἀξιοῦσα ἰσότητα μεταχειρίσεως. Θά διευρύνῃ δέ συνεχῶς τόν κύκλον τῶν φίλων κρατῶν, ἀναπτύσσουσα συστηματικῶς τάς μετ' αὐτῶν οἰκονομικάς, ἐμπορικάς καί μορφωτικάς σχέσεις. Ὅλως ἰδιαιτέρα προσπάθεια θά καταβληθῇ νά καταστοῦν ἔτι στενώτεροι οἱ δεσμοί μας μετά τῶν λαῶν τῆς Μέσης Ἀνατολῆς, τῆς Ἀσίας καί τῆς Ἀφρικῆς καί τῆς Νοτίου Ἀμερικῆς, μέ τούς ὁποίους μᾶς συνδέει μακρά παράδοσις φιλίας καί ἐν μέσῳ τῶν ὁποίων μοχθεῖ μέγας ἀριθμός ἀποδήμων ἀδελφῶν.

Ἐπί τῶν ἐξωτερικῶν ζητημάτων ἑνιαία θά πρέπει νά εἶναι ἡ ἐθνική πολιτική. Πληρεστέρα δέ ἡ ἐνημέρωσις τῶν πολιτικῶν ἀρχηγῶν ἐπί τῶν ἐθνικῶν θεμάτων.

Τό μέγα ἐθνικόν θέμα τῆς Κύπρου εὑρίσκεται ἐνώπιον τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Ἡ μεγάλη ἡμῶν δύναμις εἶναι ὅτι τό αἴτημα τῶν Κυπρίων στηρίζεται ἐπί βασικῆς ἀρχῆς τοῦ Διεθνοῦς αὐτοῦ Ὀργανισμοῦ: τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιαθέσεως. Γνωστή εἶναι ἡ προσήλωσις τῆς Ἑλλάδος εἰς τάς ἀρχάς τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν, ὅπως ἀπεδείχθη καί ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι συνεμορφώθη μέ τό περιεχόμενον τῆς Ἐκθέσεως τοῦ Μεσολαβητοῦ, ἀποδεχθεῖσα καί τάς διμερεῖς μετά τῆς Τουρκίας συνομιλίας, αἵτινες μετά τήν ἐν λόγῳ Ἔκθεσιν ἐτέθησαν ἐντός τοῦ πλαισίου τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν. Χωρίς νά διακόψωμεν βεβαίως ταύτας, δέν θά παραλείψωμεν ἀκέραιον νά πράξωμεν τό καθῆκον μας εἰς τήν Γενικήν Συνέλευσιν τοῦ Ὀργανισμοῦ τῶν Ἡνωμένων Ἐθνῶν ὑποστηρίζοντες τό δίκαιον αἴτημα τῆς Κύπρου περί ἀδεσμεύτου ἀνεξαρτησίας, ἐν ὀνόματι τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοδιαθέσεως τῶν λαῶν. Μέγα στοιχεῖον αἰσιοδοξίας καί δυνάμεως διά τήν Κυπριακήν ὑπόθεσιν ἀποτελεῖ ἡ ἑνότης μεταξύ τῶν Ἑλλήνων, μεταξύ τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἑλλάδος καί τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύπρου, ἡ ὁποία διατηρεῖται καί θά διατηρηθῇ ἄρρηκτος, ὅπως βαθύτατα πιστεύομεν. Ἕτερον θετικόν στοιχεῖον εἶναι ὅτι ἡ συζήτησις ἐπί τοῦ Κυπριακοῦ δέν γίνεται ὑπό τό ἄγχος πολεμικῆς ἀπειλῆς ἤ καί πραγματικῆς ἐν Κύπρῳ αἱματοχυσίας.

Ἐπιθυμοῦμεν νά διαβεβαιώσωμεν τήν Ἐθνικήν Ἀντιπροσωπείαν καί δι' αὐτῆς τόν ἑλληνικόν λαόν, ὅτι οὐδέποτε οἱ Ἕλληνες θά ἐγκαταλείψωμεν τόν πόθον τῆς Ἑνώσεως τῆς Κύπρου μέ τήν μητέρα Ἑλλάδα. Εἴμεθα αἰσιόδοξοι, διότι πιστεύομεν εἰς τήν δύναμιν τοῦ δικαίου. Διότι πιστεύομεν, ἐπίσης, ὅτι θά διατηρηθῇ ἡ ἑνότης τῶν ἀπόψεων μεταξύ τῶν Κυπρίων ἀδελφῶν μας καί ἡμῶν — καί πέραν ταύτης, ἡ ἑνότης μεταξύ ὅλων τῶν Ἑλλήνων.

Ἐξ ἄλλου, ἡ Κυβέρνησις θά καταβάλῃ πᾶσαν μέριμναν καί φροντίδα διά τήν ἐπίλυσιν τῶν προβλημάτων τοῦ ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ, οὗτινος τά ἐπιτεύγματα καί τάς σκληράς προσπαθείας εἰς τήν ξένην παρακολουθεῖ τό Ἔθνος μέ θαυμασμόν καί ὑπερηφάνειαν.

Τέλος, ἡ Κυβέρνησις δέν θά παραλείψῃ νά ὁλοκληρώσῃ τήν ὀργάνωσιν τοῦ ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν καί νά ἐπιτύχῃ τήν κατάλληλον ἐπάνδρωσιν αὐτοῦ, διά νά καταστῇ τοῦτο συγχρονισμένον καί κατάλληλον ὄργανον διά τήν ἄσκησιν τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς μας».

8. Χωρίς νά ἐκθέτῃ τά συγκεκριμένα μέτρα καί τήν συγκεκριμένην πολιτικήν πού θά ἀκολουθήσῃ εἰς τό Κυπριακόν, ὁ κ. Στεφανόπουλος ἐπαναλαμβάνει μονοτόνως καί στερεοτύπως ὅσα καί ὁ κ. Νόβας καί ὁ κ. Τσιριμῶκος ἐδήλωσαν. Τό Κυπριακόν, ἐν τούτοις, εἰσέρχεται ἤδη εἰς κρίσιμον φάσιν καί τά ἀσταθῆ μωσαϊκά τῶν κυβερνητικῶν σχημάτων τῆς παρούσης στιγμῆς εἶναι ἀδύνατον νά ἔχουν τήν δύναμιν καί τό ἠθικόν κῦρος νά ἀκολουθήσουν τήν ἐπιβαλλομένην σαφῆ καί ἀνυποχώρητον πολιτικήν τῆς ἑνώσεως. Αἱ ἐκ τοῦ λόγου τούτου ἀνησυχίαι τοῦ ἑλλαδικοῦ καί τοῦ κυπριακοῦ λαοῦ ἐντείνονται, διότι δέν θεωροῦν ἀσχέτους τάς κυβερνητικάς κρίσεις πρός τό μέγα αὐτό ἐθνικόν πρόβλημα.

Ἡ «προσπάθεια»

«Κύριοι βουλευταί, εἶπεν ὁ κ. Στεφανόπουλος, παραλλήλως πρός τά ἄμεσα καί ὀξέα οἰκονομικά καί κοινωνικά προβλήματα, πού ὀφείλει ἐπειγόντως νά ἀντιμετωπίσῃ ἡ Κυβέρνησις, κύριος στόχος παραμένει ἡ ἀποκατάστασις τῆς γαλήνης, τῆς ἡσυχίας καί τῆς ψυχικῆς ἑνότητος τοῦ Λαοῦ μας. Ἡ τελευταία πολιτική κρίσις, τῆς ὁποίας εἶναι γνωστά τά στοιχεῖα εἰς τήν ἐθνικήν ἀντιπροσωπείαν, τείνει διά τῆς ἐξάψεως τῶν κομματικῶν παθῶν καί ἀντιθέσεων νά ὁδηγήσῃ εἰς νέον ἐθνικόν διχασμόν, ὁ ὁποῖος θά διακυβεύσῃ τήν ἐθνικήν καί οἰκονομικήν μας ὑπόστασιν καί τούς ἐλευθέρους μας θεσμούς. Ὅσοι ἔχομεν συνείδησιν τῶν συνεπειῶν ἑνός νέου διχασμοῦ, ἠσθάνθημεν ἐπιτακτικήν τήν ὑποχρέωσιν νά συνεργασθῶμεν πρός ἀποτροπήν τῆς σοβούσης ἐθνικῆς κρίσεως. Μακράν πάσης μισαλλοδοξίας, πάσης διώξεως πρός ὅλας τάς κατευθύνσεις, θά ἐπιδιώξωμεν μέ πάθος καί ἐπιμονήν διά τῆς αὐστηρᾶς ἐφαρμογῆς τῶν νόμων, νά παγιώσωμεν τήν ἔννομον τάξιν καί νά ἐξασφαλίσωμεν τήν γαλήνην καί τήν ἡσυχίαν τῶν πολιτῶν. Ἐπιθυμοῦμεν νά τονίσωμεν ὅτι, ἡ προσπάθεια τῆς γαληνεύσεως δέν συνδέεται κατ' ἀνάγκην μέ τήν λῆψιν μέτρων, ἐναντίον οἱουδήποτε. Ἀντιθέτως, θά εἶναι πρό παντός μέτρα τά ὁποῖα θά λαμβάνωνται ὑπέρ τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τῶν Ἑλλήνων, τήν ὁποίαν ἀποτελοῦν οἱ εἰς ὅλα τά Κόμματα ἀνήκοντες φιλήσυχοι πολῖται. Γνωρίζομεν καλῶς ὅτι ἡ Δημοκρατία δέν ζῇ μέ διώξεις. Πιστεύομεν ὅμως ἐπίσης ὅτι δέν νοεῖται Δημοκρατία ὅταν οἱ φιλήσυχοι πολῖται, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν καί τό σταθερόν τῆς βάθρον, ζοῦν ὑπό τόν τρόπον ἤ ὑπό καθεστώς ἀνησυχίας.

»Ἡ γαλήνη καί ἡ ἡσυχία τῶν πολιτῶν ἀποτελοῦν, ἐπίσης, τάς ἀπαραιτήτους προϋποθέσεις, μετά τήν πραγματοποίησιν τῶν ὁποίων θά ὁδηγηθῇ ὁ τόπος, ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ, εἰς ἐκλογάς. Ὡς ἐκλογικόν σύστημα, θά προτείνῃ ἐν καιρῷ ἡ Κυβέρνησις πρός τήν Βουλήν, τήν ἁπλῆν ἀναλογικήν. Ἂς τό ἐννοήσουν καλῶς, ὅσοι ἐπιθυμοῦν καί ἐπείγονται δι' ἐκλογάς, ὅτι πρέπει καί οἱ ἴδιοι νά βοηθήσουν εἰς τήν προσπάθειάν μας. Πολύ πλανῶνται, ἐάν φρονοῦν ὅτι βοηθοῦν πιέζοντες ἤ ἀπειλοῦντες. Διακαής εἶναι ὁ πόθος τῆς Κυβερνήσεως, ὅπως γίνῃ αὐτό ἀντιληπτόν καί εἰλικρινῶς μᾶς βοηθήσουν».

9. Ἀκροθιγῶς ἀναφέρεται εἰς τήν κρίσιν τῶν 65 ἡμερῶν, ἡ ὁποία ταλανίζει καί θά ταλανίζῃ μέχρι τῶν ἐκλογῶν τήν χώραν, ὁ κ. Στεφανόπουλος. Εἶναι ἀνάγκη ὅμως νά τοῦ ὑπομνησθῇ διά τῶν ἰδικῶν του κειμένων τί ἐπίστευεν αὐτός διά τά αἴτια τῆς κρίσεως καί τόν ὀρθόν τρόπον ἀντιμετωπίσεώς της.

Διότι ἔλεγεν εἰς τήν κοινοβουλευτικήν ὁμάδα τήν 9ην Αὐγούστου: «Εἶναι ἡ θέσις τήν ὁποίαν ἔλαβα ὅταν ἐδημιουργήθη ἡ Κυβέρνησις Νόβα καί εἶπα ὅτι αὐτό τό ὁποῖον ἐγένετο ἀποτελεῖ ἔγκλημα κατά τοῦ κόμματος, κατά τῆς Δημοκρατίας καί κατά τῶν ἐθνικῶν συμφερόντων. Διότι πιστεύω ὅτι ἡ ὕπαρξις τοῦ κόμματος αὐτοῦ, τοῦ ἰσχυροῦ αὐτοῦ κόμματος πού λέγεται Ἕνωσις Κέντρου, ἀποτελεῖ ἐθνικήν ἀνάγκην, ἐξυπηρετοῦσαν τό Ἔθνος καί τόν Βασιλέα καί τήν παράταξιν».

Καί συνέχιζε: «Θέλω νά προχωρήσω ἀκόμη περισσότερον, Κύριοι, εἶναι μία ἀπό τάς στιγμάς ἐκείνας πού ἐφθάσαμεν τό 53 % νά ἐκπροσωπῆται ἀπό τήν μειοψηφίαν καί νά ὁμιλῶμεν περί ἀντιπολιτεύσεως. Ὁ λαός, ὅταν ἀντελήφθη, μετά τό μεγάλο πλῆγμα τό ὁποῖον ὑπέστη, ὅτι διά τῆς βασιλικῆς παρεμβάσεως ἀφῃρέθη ἡ πρωθυπουργία ἀπό τόν ἀρχηγόν μας... Κύριοι, οἱ Βασιλεῖς διαιροῦν, εἶναι ἀναμφισβήτητον καί δεδομένον, ἀλλά καί οἱ ἀντίπαλοι ἐπιζητοῦν διαφωνίας καί διχασμούς. Ἡμεῖς τί πράττομεν ἀπό τῆς πλευρᾶς μας διά νά συγκρατήσωμεν ὁμόφωνον, ἑνιαίαν καί συμπαγῆ τήν παράταξίν μας;».

Ἀλλ' εἶχεν εἴπει καί ἄλλα ὁ κ. Στεφανόπουλος. Λ.χ. τήν 17 Ἰουλίου, ἀπαντῶν μάλιστα εἰς τόν κ. Μητσοτάκην: «Διαφωνίαι ὑπῆρξαν καί θά ὑπάρξουν εἰς δημοκρατικά κόμματα. Ἐκεῖνο ὅμως τό ὁποῖον δέν ἐπιτρέπεται, εἶναι ἡ διάσπασις, διότι δύναται αὐτή νά ὁδηγήσῃ εἰς ὄλεθρον καί τοῦ κόμματος καί τοῦ Ἔθνους». Καί τήν 23ην Ἰουλίου: «Ἐγώ ἐκτελῶ τό καθῆκον μου ὡς ἡγετικόν στέλεχος τοῦ κόμματος τοῦ Κέντρου. Τό Κέντρον κατέκτησεν εἰς τάς τελευταίας ἐκλογάς τήν ἀπόλυτον πλειοψηφίαν καί εἰς αὐτό ἀνήκει τό δικαίωμα νά κυβερνᾷ τήν χώραν. Αὐτοί πού κυβερνοῦν σήμερον διέσπασαν τήν ἑνότητα τοῦ κόμματος καί ἔπληξαν σοβαρῶς, ἐξακολουθοῦν δέ νά πλήττουν τόν ἑλληνικόν λαόν. Αὐτό ἀποτελεῖ λάθος τους καί δι' αὐτό ὁ λαός τούς καταδικάζει.

»Ὅταν ἐκλήθη ἀπό τόν Βασιλέα ν' ἀναλάβῃ τήν Κυβέρνησιν ὁ κ. Νόβας, εἶχε καθῆκον νά συμβουλευθῇ τόν ἀρχηγόν τοῦ κόμματος κ. Παπανδρέου καί τήν κοινοβουλευτικήν ὁμάδα, πρίν δεχθῇ. Ἀλλ' αὐτός δέν τό ἔκαμε καί τοιουτοτρόπως διέπραξε μίαν πρᾶξιν πού ἀποτελεῖ ἐντροπήν ὄχι μόνον διά τό κόμμα, ἀλλά καί δι' ὅλον τό Ἔθνος. Δι' αὐτόν τόν λόγον εἶμαι ἐναντίον τοῦ κ. Νόβα».

Ὀλίγας δέ ἡμέρας ἀργότερον, τήν 26ην Ἰουλίου, ὅταν τοῦ ἐτέθησαν ὑπ' ὄψιν ἀπόψεις, αἱ ὁποῖαι τοῦ ἀπεδίδοντο ὑπό ξένου εἰδησεογραφικοῦ πρακτορείου καί ἡ ἑρμηνεία αὐτῶν ὑπό τοῦ ἀνταποκριτοῦ του, ἐξήγησεν ὅτι: «Τοῦ ἐτέθη τό ἐρώτημα «ἐάν σᾶς προτείνῃ ἡ πλειοψηφία τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος τῆς Ἑνώσεως Κέντρου καί ἀναλάβετε τήν πρωθυπουργίαν διά νά βοηθήσετε τήν Ἑλλάδα νά ἐξέλθῃ ἀπό ἐπικίνδυνον πολιτικήν κρίσιν, θά δεχθῆτε;». Εἰς τό ἐρώτημα αὐτό ἀπήντησε: «Οὔτε πρωθυπουργίαν, οὔτε ἄλλην λύσιν ἔχω νά προτείνω. Ἁπλούστατα, θά πειθαρχήσω εἰς τήν ἀπόφασιν τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος, οἱαδήποτε καί ἄν εἶναι». Μάλιστα δέ τήν ἑπομένην, διευκρινίζων τήν ἀπάντησίν του, κατά πόσον διαστέλλει τόν κ. Παπανδρέου ἀπό τήν κοινοβουλευτικήν ὁμάδα τῆς Ἑνώσεως Κέντρου, ἐτόνισεν ὅτι, ἀντιθέτως, ὅταν ὁμιλῇ περί κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος εἶναι αὐτονόητον ὅτι πρωτίστως ἐννοεῖ τόν ἀρχηγόν τοῦ κόμματος καί ἀρχηγόν τῆς ὁμάδος».

Αἱ ἐκλογαί

«Δέν εἴμεθα Κυβέρνησις ἐκλογῶν, κατέληξεν ὁ κ. Στεφανόπουλος. Θεωροῦμεν ὅμως ὑποχρέωσίν μας νά προπαρασκευάσωμεν τάς συνθήκας πού θά ἐπιτρέψουν τήν ὁμαλήν καί ἀδιάβλητον διενέργειαν αὐτῶν, εἰς τόν κατάλληλον χρόνον. Αἱ ἐκλογαί ἀποτελοῦν φυσικήν λειτουργίαν τῆς Δημοκρατίας. Ἀλλά ἐκλογαί ἀναμφισβητήτως γνήσιαι καί ἀδιάβλητοι. Καί διά νά εἶναι γνήσιαι καί ἀδιάβλητοι αἱ ἐκλογαί θά πρέπει, ὄχι μόνον νά διενεργοῦνται ἀπό Κυβέρνησιν σεβομένην τήν ἐλευθέραν ἔκφρασιν τῆς λαϊκῆς θελήσεως ἀλλά, ἐπί πλέον, καί νά διεξάγωνται ὑπό ἀντικειμενικούς ὅρους, οἱ ὁποῖοι θά ἐπιτρέπουν τήν ἀδέσμευτον, ἄνευ παθῶν, συγκρούσεων καί πιέσεων τοῦ πεζοδρομίου, ἐκδήλωσιν τοῦ λαϊκοῦ φρονήματος. Μόνον αὗται εἶναι αἱ ἐκλογαί, πού ἁρμόζουν εἰς τήν Δημοκρατίαν.

»Ἄνευ τῆς ἐξασφαλίσεως τῶν ὡς ἄνω δύο προϋποθέσεων εἶναι μαθηματικῶς βέβαιον, ὅτι ἡ σύγκρουσις καί ὁ ἀλληλοσπαραγμός δέν θά περιορισθοῦν εἰς μόνην τήν προεκλογικήν περίοδον. Ὁ σάλος τῶν παθῶν θά συνεχισθῇ μοιραίως καί μετά τάς ἐκλογάς, ὥστε δυσχερῶς οἱαδήποτε Κυβέρνησις πού θά προέλθῃ ἐξ αὐτῶν, θά δυνηθῇ, χωρίς προσφυγήν εἰς τήν βίαν, νά συνεχίσῃ τήν ἀνάπτυξιν τῆς Οἰκονομίας καί τήν ἱκανοποίησιν τῶν λαϊκῶν αἰτημάτων. Χωρίς, λοιπόν, ὁμαλότητα, τάξιν καί γαλήνην καί τό οἰκονομικόν μέλλον τοῦ Λαοῦ μας διακυβεύεται καί οἱ ἐλεύθεροι θεσμοί μας τίθενται ἐν κινδύνῳ. Αὐτή εἶναι ἡ βαθεῖα πεποίθησις μας. Καί ἐκ ταύτης ἐκκινοῦντες ζητοῦμεν τήν ἐμπιστοσύνην σας. Διότι πιστεύομεν ὅτι, διά τῆς πολιτικῆς μας θά ἐξυπηρετήσωμεν καί τήν οἰκονομικήν πρόοδον καί τήν ἐλευθερίαν: δηλαδή τήν ἀληθῆ Δημοκρατίαν».

10. Ἔγινεν ὑπέρμαχος τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς ὁ κ. Στεφανόπουλος, ὄχι διά νά σωθῇ τό Ἔθνος δι' αὐτῆς, ἀλλά μέ τήν ματαίαν ἐλπίδα νά σωθοῦν οἱ ἀποστάται. Ἀλλ' ἡ Κυβέρνησις θά πέσῃ πρίν καταστῇ δυνατή ἡ ψήφισις τῆς ἁπλῆς ἀναλογικῆς, διότι εὑρίσκεται εἰς ἀντίθεσιν μέ τήν συνείδησιν τοῦ λαοῦ, σπαράσσεται ἀπό ἀντιθέσεις, εἶναι αἰχμάλωτος εἰς χεῖρας τῆς ΕΡΕ, ἡ ὁποία ἔχει ἤδη ἀποφασίσει ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ τήν ἀνατροπήν της. Θά τήν ἀφήσῃ ὀλίγον διάστημα νά χρεοκοπήσῃ καί εὐθύς ἀμέσως, ὅταν ὁ κ. Στεφανόπουλος θά ἔχῃ βοηθήσει τάς ἀντιδραστικάς δυνάμεις καί τάς παρακρατικάς ὀργανώσεις νά ἑτοιμασθοῦν πλήρως, θά τόν ἀνατρέψῃ, διά νά ἀναλάβῃ ἡ ἰδία ἀπ' εὐθείας καί χωρίς ψευδώνυμα τήν Ἀρχήν. Καί τότε, ἐνώπιον τοῦ φόβου νά ὁδηγηθῶμεν εἰς ἐκλογάς, ὁ κ. Στεφανόπουλος καί οἱ ἀποστάται θά τήν ψηφίσουν ἑκόντες ἄκοντες. Ἡ κοινή γνώμη ὅμως καί ἡ λαϊκή θέλησις θά ματαιώσουν ὅλα τά σχέδια καί θά προωθήσουν τήν μόνην συνταγματικήν καί ὀρθήν λύσιν τῆς κρίσεως, τάς ἐκλογάς. Ὁ λαός ἀντιμετωπίζει τήν Κυβέρνησιν Στεφανοπούλου ὡς κυβέρνησιν ἐκλογῶν. Ἀμέσως ἤ ἐμμέσως ὁμολογεῖται τοῦτο ἀπό τόν ἴδιον. Καί τοῦτο σημαίνει ὅτι ὅσον γρηγορώτερα ἐγκαταλείψῃ τήν Ἀρχήν, διά νά δώσῃ τήν θέσιν του εἰς τόν λαόν, τόσον ὀλιγώτερα θά εἶναι τά δεινά πού θά ἐπισωρεύσῃ εἰς τόν τόπον.

Στιγματίζομεν τήν προδοσίαν

Ἐκ μέρους τῆς Ἑνώσεως Κέντρου ὁ κ. Ν. Μπακόπουλος προέβη μετά τήν ἀνάγνωσιν τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων εἰς τήν ἀκόλουθον δήλωσιν: «Ἡ Ἕνωσις Κέντρου στιγματίζει τήν προδοσίαν (χειροκροτήματα). Δηλοῖ, ὅτι θά καταψηφίσῃ τήν ψευδοκυβέρνησιν».

Ὁ κ. Κανελλόπουλος

Ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Βουλῆς δίδει ἐν συνεχείᾳ τόν λόγον εἰς τόν ἀρχηγόν τῆς ΕΡΕ κ. Π. Κανελλόπουλον.

ΦΩΝΑΙ: Μιλάει πάλι ἡ Κυβέρνησις;

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Πλανῶνται οἱ κ.κ. Ἐλευθερίου καί Μπριλλάκης καθώς καί οἱ ἄλλοι ὅταν λέγουν ὅτι ὁμιλοῦμεν ὡς συμπολίτευσις. Οἱ ἀρχηγοί τῶν κομμάτων ἔχουν τήν σειράν των ἀναλόγως πρός τήν δύναμιν τήν ὁποίαν ἐκπροσωποῦν.

ΜΠΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ὀρθῶς ἐδόθη ὁ λόγος εἰς τόν κ. Κανελλόπουλον, ἀσχέτως τοῦ ὅτι ἡ ΕΡΕ εἶναι ἤδη συμπολίτευσις. Διότι μετά τόν κ. Στεφανόπουλον, ὑπῆρξεν ὁ δικός μας, ἔστω διά βραχέων, ἀντίλογος καί τώρα ἔλαβεν ἐκ νέου τόν λόγον ἡ συμπολίτευσις. (Χειροκροτήματα).

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι θά δώσωμεν ψῆφον ἐμπιστοσύνης εἰς τήν Κυβέρνησιν ἐφ' ὅσον ἡ ΕΡΕ μετέχει αὐτῆς δι' ἑνός μέλους της. Σκοπός τῆς συμμετοχῆς αὐτῆς εἶναι νά ἀποδειχθῇ ὅτι τό κόμμα μας, τό τόσον κατασυκοφαντηθέν ὡς φασιστικόν, εἶναι τεταγμένον διά τήν στήριξιν τῆς δημοκρατίας καί τοῦ κοινοβουλευτισμοῦ ἔστω καί μέ προσωπικάς θυσίας καί αὐτοῦ τοῦ ἀρχηγοῦ του.

Ὁμιλῶν περαιτέρω ὁ κ. Κανελλόπουλος ἐτόνισε τά ἑξῆς:

● Ἐφ' ὅσον ἡ διενέργεια ἐκλογῶν ὑπό Κυβερνήσεως τῆς ΕΡΕ, ὅπως ἀρχικῶς εἶχε προτείνει, δέν εἶναι δυνατόν νά πραγματοποιηθῇ, διά λόγους, τούς ὁποίους, ὡς εἶπεν, δέν ἦτο τῆς στιγμῆς νά ἐξηγήσῃ, τό κόμμα του ἀπεφάσισε νά βοηθήσῃ εἰς τήν κατάρτισιν τοῦ νέου κυβερνητικοῦ σχήματος, ἔστω καί μέ μονομελῆ ἐκπροσώπησιν.

● Ἡ ΕΡΕ θά εἶναι ἱστορικῶς ὑπεύθυνη δι' ὅσα θά συμβοῦν ἐπί τῆς παρούσης Κυβερνήσεως, ἀλλά δέν θά διαχειρισθῇ τήν ἐξουσίαν. Ἐπιδίωξις της εἶναι ἡ γαλήνευσις τοῦ τόπου.

● Οὐδεμία διαπραγμάτευσις ὑπῆρξε μεταξύ τοῦ κ. Στεφανοπούλου καί τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ΕΡΕ ἡ συνεργασία ἐπί τοῦ κειμένου τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων. Αἱ δηλώσεις αὗται εἶναι συνεταί ἀλλά ἀπέχουν ἀπό τό πρόγραμμα τῆς ΕΡΕ.

● Ἡ ΕΡΕ δέν θά ἔχῃ ἀντίρρησιν νά συζητηθῇ ἡ μεταβολή τοῦ ἐκλογικοῦ συστήματος ἐάν ἡ ἀλλαγή αὐτή θά βοηθήσῃ εἰς τήν εἰρήνευσιν τοῦ τόπου.

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Ἕνα μεγάλο κόμμα δέν ἐπιδιώκει νά κυβερνήσῃ παρασκηνιακῶς. Τά περί διευθυντηρίου τῶν τριῶν πού καί σήμερον ἐπαναλαμβάνει μία ἀπό τάς πλέον ἐγκύρους πρωϊνάς ἐφημερίδας... (Διαμαρτυρίαι ἐκ μέρους βουλευτῶν τῆς ΕΡΕ).

ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ: Δέν θέλω διακοπήν ἤ διόρθωσιν καί μάλιστα ἐκ μέρους τῆς πλευρᾶς, τήν ὁποίαν ἐκπροσωπῶ. Τά περί διευθυντηρίου, λοιπόν, εἶναι μυθεύματα. Θά βοηθήσωμεν τήν Κυβέρνησιν ἀνιδιοτελῶς καί θά τήν κρίνωμεν μέ μέτρα μεγάλης ἐπιεικείας. Διότι καλεῖται νά ἐπιλύσῃ προβλήματα σκληρότατα ὑπό συνθήκας δυσχερεστάτας. Ἐάν δικαιωθῇ ἐκείνη, θά δικαιωθῶμεν καί ἡμεῖς, πού θά τῆς παράσχωμεν τήν ὑποστήριξίν μας.

Ὁ κ. Μαρκεζίνης

Ὁ ἀρχηγός τῶν Προοδευτικῶν κ. Σπ. Μαρκεζίνης, ὁ ὁποῖος ἔλαβε τόν λόγον ἐν συνεχείᾳ, εἶπεν ὅτι τό κόμμα του θά παράσχῃ ψῆφον ἐμπιστοσύνης εἰς τήν Κυβέρνησιν ἐφ' ὅσον μετέχει αὐτῆς καί ἐφ' ὅσον ἀρχῆθεν ὑπεστήριξε τόν σχηματισμόν κυβερνήσεως ἐθνικῆς συνεργασίας.

ΜΑΡΚΕΖΙΝΗΣ: Ἡ Κυβέρνησις πρέπει νά ἐπιτύχῃ διά νά ἀποκατασταθῇ ἡ ἠρεμία καί νά ὁδηγηθῇ ἡ χώρα εἰς ἐκλογάς. Τό κόμμα τῶν Προοδευτικῶν θά ἀγωνισθῇ διά νά ἀποτραπῇ ὁ ἐθνικός διχασμός καί νά ἀντιμετωπισθοῦν τά προβλήματα πού ἅπτονται τῆς ἐπιβιώσεως τῆς χώρας. Θέλομεν νά πιστεύωμεν ὅτι ἡ Κυβέρνησις θά ἐπιτύχῃ εἰς τό ἔργον της καί μέ τήν πίστιν αὐτήν θά τήν ψηφίσωμεν.

Καί ἕνα ἐπεισόδιον

Ζωηρόν ἐπεισόδιον ἐσημειώθη εἰς τούς διαδρόμους τῆς Βουλῆς μεταξύ τῶν βουλευτῶν κ.κ. Ἀλευρᾶ καί Λιακοπούλου ὅταν κατά τήν διάρκειαν συζητήσεως ὁ δεύτερος παρετήρησεν ὅτι δέν ἔχει προϊστορίαν.

ΑΛΕΥΡΑΣ: Ὕστερα ἀπό αὐτό πού ἔκανες ἔχεις καί παραέχεις προϊστορία.

ΧΟΝΔΡΟΜΜΑΤΙΔΗΣ (Πρός Ἀλευρᾶν): Μέ πουλημένους μιλᾶς; (Πρός Λιακόπουλον): Ἄν τολμᾷς πήγαινε στήν ἐπαρχία. Θά φᾷς μαῦρο...

ΛΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Ἔχεις τό ἀκαταλόγιστον.

Μετά τόν κ. Μαρκεζίνην, ἡ Συνεδρίασις ἀνεβλήθη, ὡς εἶχον συμφωνήσει οἱ βουλευταί, διά σήμερον τό ἀπόγευμα, προκειμένου νά δοθῇ ἡ εὐκαιρία εἰς τόν κοινοβουλευτικόν ἐκπρόσωπον τῆς ΕΔΑ κ. Ἠλιοῦ, ὅπως μελετήσει τάς κυβερνητικάς προγραμματικάς δηλώσεις καί ἀναπτύξει σχετικῶς τάς ἀπόψεις του ἐπ' αὐτῶν.

Τά ἐπεισόδια

Τάς ὁμαδικάς ἀποδοκιμασίας τῶν βουλευτῶν τῆς Ε.Κ. προεκάλεσαν ἰδιαιτέρως ὡρισμένα σημεῖα τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Στεφανοπούλου.

Οὕτω, ὅταν ὁ κ. Στεφανόπουλος ὡμίλησε περί τῆς «συμβολικῆς συμμετοχῆς» τῶν βουλευτῶν τῆς ΕΡΕ εἰς τήν κυβέρνησιν, ἰσχυροί γέλωτες ἠκούσθησαν ἀπό τήν πλευράν τῆς Ε.Κ.

Ἀκολούθως, ὅταν ὁ κ. Στεφανόπουλος εἶπεν ὅτι «οὐδεμία ἐγένετο συναλλαγή» ἠκούσθησαν φωναί:

— Χοϊδάς...

— Ἀρνησιῆτης...

— Αἶσχος...

Γ. ΖΕΡΠΑΝΟΣ: Ντροπή σου.

Τ. ΚΕΦΑΛΛΗΝΟΣ: Ντροπή, ντροπή νά κυβερνήσῃ.

Ι. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ: Θυμᾶσαι τί μᾶς ἔλεγες; Νά οἱ δηλώσεις σου... (κρατῶ τό πολυγραφημένον κείμενον τῶν δηλώσεων τοῦ Στεφανοπούλου ἐνώπιον τῆς κοινοβουλευτικῆς ὁμάδος τῆς ΕΚ)

Γ. ΖΕΡΠΑΝΟΣ: Εἰς τήν κοινοβουλευτικήν ὁμάδα μᾶς ἔδωσες τόν λόγον σου ὅτι θά πειθαρχήσῃς εἰς τήν πλειοψηφίαν καί θά μείνῃς πιστός εἰς τήν

Συνέχεια εἰς τήν 8ην σελίδα

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΟΣΜΟΓΟΝΙΑ

Συνέχεια ἐκ τῆς 1ης σελίδος

στηρίζετο εἰς ὑπολογισμούς καί προσδοκίας μεταπηδήσεων καί συνδυασμῶν δυνάμεων εἰς τήν Βουλήν, τούς ὁποίους τά γεγονότα ἀπέδειξαν ἄλλην μίαν φοράν ἐξεζητημένους. Τό φοβερόν ὅμως, τό ὁποῖον καμμία συνταγματική θεωρία δέν ἐφαντάσθη καί καμμία συνταγματική πρᾶξις δέν εἶχεν ἀποτολμήσει, εἶναι ὅτι ἡ ἐπιτυχία ψήφου ἐμπιστοσύνης τῆς Βουλῆς τῶν κυβερνήσεων, πού διωρίσθησαν ὑπό τάς συνθήκας αὐτάς, δέν στηρίζεται μόνον ἐπί ἐλπίδων συνδυασμῶν καί ἀποσκιρτήσεων, ἀντί ἐπί ἀντικειμενικῆς καί οὐδετέρας διαγνώσεως τῆς ὑπαρχούσης συσχετίσεως τῶν πολιτικῶν δυνάμεων εἰς τήν Βουλήν. Στηρίζεται κυρίως ἐπί τῆς προσφορᾶς ὑπουργείων ἤ θέσεων ὑπουργῶν ἄνευ χαρτοφυλακίου εἰς βουλευτάς ἐκείνης ἀκριβῶς τῆς παρατάξεως, τῆς ὁποίας ἡ διατηρηθεῖσα συνοχή ἀνέτρεψε τάς δύο δοκιμαστικάς κυβερνήσεις (ἐξαιρεθέντων βεβαίως ἀπό τήν διανομήν — ἐδῶ, πρέπει νά ὁμολογηθῇ, λίαν τιμητικῶς — τῶν βουλευτῶν τοῦ τρίτου καί ἀριστεροῦ κόμματος). Ἡ μέθοδος αὐτή μετέτρεψε πράγματι τό Κοινοβούλιον εἰς χρηματιστήριον πολιτικῶν συνειδήσεων — ἡ ἔκφρασις δυστυχῶς δέν εἶναι αὐστηρά — καί ἀποκατέστησε σταθεράν τήν ἰσοτιμίαν μία ψῆφος ὑπέρ τῆς Κυβερνήσεως τῆς ὁποίας θά μετάσχω = ἕν ὑπουργεῖον, ὑφυπουργεῖον, ἤ ὑπουργικόν ἀξίωμα ἄνευ χαρτοφυλακίου. Τιμή ὀφείλεται, καί πρέπει νά ἐξαρθῇ εἰς τήν περίοδον αὐτήν τῶν ἰσχνῶν ἠθικῶν ἀγελάδων, εἰς τό ἥμισυ τῆς Βουλῆς πού δέν συμμετέσχε τῆς συναλλαγῆς. Καί δέν θά εἶναι βεβαίως διόλου δόξα οὔτε τῆς τρίτης Κυβερνήσεως, οὔτε τῶν κατασκευαστῶν καί τῶν ὑποστηρικτῶν της, ὅταν καί ἐάν, μέ τόν πολλαπλασιασμόν τῶν ἀντιπροέδρων καί ὑπουργῶν ἄνευ χαρτοφυλακίου, τήν ἀποδέσμευσιν ὑπουργικῶν θέσεων πρός προσφοράν ἐπί τῇ τρεχούσῃ ἰσοτιμίᾳ καί τήν σύμπραξιν τῶν τέως ὑπουργῶν τῶν δύο πρώτων κυβερνήσεων τοῦ κοινοβουλευτικοῦ new look, πού δέν ἐπαναδιωρίσθησαν, ἀλλ' εἶναι ἀνεπανορθώτως ἐκτεθειμένοι, κατορθώσῃ νά λάβῃ τήν ψῆφον τῶν ἐχθρῶν της καί τοῦ ἐλεφαντιάσαντος ἑαυτοῦ της.

Ἂς σημειωθῇ, τέλος, ὅτι εἰς τήν παλαιάν θεωρίαν καί πρᾶξιν τοῦ συνταγματικοῦ δικαίου, πρό πάντων ὅμως εἰς τήν σκέψιν τῶν φρονίμων καί δημοκρατικῶν ἀνθρώπων, πᾶσα δυσχέρεια σχηματισμοῦ κοινοβουλευτικῆς Κυβερνήσεως, πᾶσα ἐμπλοκή τῶν πολιτικῶν θεσμῶν ἔχει — χωρίς περιττήν φιλοσοφίαν — μίαν μόνον «ἀπόβασιν», ἀδιάβλητον καί ἐξιλεοῦσαν τά πάντα: τήν διενέργειαν τιμίων ἐκλογῶν μέ τίμιον ἐκλογικόν νόμον. Εἶναι ἐν τούτοις ἡ μόνη λύσις τήν ὁποίαν ἀποκρούουν οἱ «νεο-δημοκράται» ἀπό τῶν Ἀνακτόρων καί κάτω, ἀγωνιζόμενοι νά πνίξουν εἰς μίαν ἐφήμερον ἐπιτυχίαν μιᾶς κοινοβουλευτικῆς ψηφοφορίας τήν συνείδησιν καί τήν ὁμολογίαν τῆς ἥττης, πού ἡ ἄρνησις αὐτή διαλαλεῖ.

Καί χωρίς πολιτικόν πρόγραμμα

5. Αἱ περαιτέρω οὐσιαστικαί συνέπειαι κυβερνήσεων σχηματιζομένων κατά τάς νέας αὐτάς ἀρχάς καί μεθόδους εἶναι δύο, ἀξιοπρόσεκτοι καί αὗται. Τοιαῦται κυβερνήσεις, ἐν πρώτοις, δέν δύνανται ἐκ κατασκευῆς νά ἔχουν πρόγραμμα, τό ὁποῖον εἶναι ἀπόρροια πεποιθήσεως, πείρας ἤ ἰδανικῶν τῶν μελῶν τους. Ἱστάμεναι, πάντοτε ἐπισφαλῶς, ἐπί μαζώματος ψήφων τῆς τελευταίας στιγμῆς, τέως ἀσπόνδων ἀντιπάλων, ἤ ἐγκαταλειφθέντων καί ἀνακτηθέντων — μετά τόσας ὕβρεις — φίλων, δέν ἔχουν, οὔτε ἠμποροῦν νά ἔχουν, πρόγραμμα καί καταρτίζουν τάς προγραμματικάς δηλώσεις των, ὡς ἔκφρασιν ἀντιλήψεων πού κατεστάλαξαν τήν παραμονήν τῆς ἐμφανίσεώς των εἰς τήν Βουλήν, σύμφωνα μέ τούς τόννους δεσμεύσεων πού τούς βαρύνουν καί τά γραμμάρια ἐλευθερίας πού τούς ἄφησαν οἱ «αὐθένται» των. Ἡ κενότης τῶν προγραμματικῶν δηλώσεων τῆς Κυβερνήσεως Νόβα, αἱ ὑπεκφυγαί ἐκείνων τῆς Κυβερνήσεως Τσιριμώκου, ἐκφράζουν τήν ἐξαφάνισιν καί τοῦ «κυβερνητικοῦ προγράμματος» ὡς τῆς συνειδητῆς καί ὑπευθύνου θέσεως πολιτικῶν ἀνδρῶν ἀπέναντι τῶν τεραστίων προβλημάτων μιᾶς ἐνδόξου καί πτωχῆς, ἀπό τήν Μοῖραν, τήν κακοδιοίκησιν καί τάς ἀπομυζήσεις τῶν τυχοδιωκτῶν χώρας. Βεβαίως, ἀπομένει κάτι εἰς αὐτά τά κατά παραγγελίαν ἤ ἀνοχήν τῶν ψηφοθετῶν προγράμματα τῆς τελευταίας στιγμῆς: ὅ,τι λέγεται ἤ παρασιωπᾶται ἐν σχέσει πρός τάς συντηρητικάς, στρατοκρατικάς καί πλουτοκρατικάς ἐπιδιώξεις τῶν ἀναδόχων αὐτῶν τῶν κυβερνήσεων.

Θά προσθέσω κάτι ἀκόμη σχετικῶς μέ αὐτούς τούς τρόπους ἀναδείξεως καί ὑποστηλώσεως «κοινοβουλευτικῶν» κυβερνήσεων. Ἄλλοτε ἡ ἐπιλογή τῶν ὑπουργῶν, ἤ τουλάχιστον τό ἰδανικόν της, ἐπέβαλλε νά γίνεται μεταξύ τῶν ἀρίστων κάθε κόμματος εἰς μόρφωσιν, ἱκανότητα, ἦθος, ἐπιστημονικήν εἰδικότητα. Μέ τόν καινούργιο χρυσόν κανόνα (ἕνα ὑπουργεῖον διά μίαν ψῆφον) οἱοσδήποτε ἀπό τούς τριακοσίους εἶναι κατάλληλος δι' ὑπουργόν ἤ καί δι' ὑφυπουργόν. Τό λειτούργημα ἐξελαϊκεύθη πραγματικά. Δι' ὅσους ὅμως γνωρίζουν τάς ἀπαιτήσεις τῆς δημοκρατίας, ἡ ἐξέλιξις ὁδηγεῖ καί αὐτή εἰς τόν ἀφανισμόν της.

Αἱ ἄψογοι παρανομίαι

6. Αἱ ἐνέργειαι τοῦ Βασιλέως, πού ἀποτελοῦν ἐφαρμογήν τῶν ἀνωτέρω ἀρχῶν καί μεθόδων, δέν χαρακτηρίζονται ὡς νόμιμοι καί συνταγματικαί, ἀλλά κατά προτίμησιν ὡς «ἄψογοι» ἤ «ἄμεμπτοι». Εἶναι καί αὐτοί νεολογισμοί εἰς τήν συνταγματολογικήν φρασεολογίαν. Τό «ἄψογον» ἤ «ἄμεμπτον» εἶναι κάτι περισσότερον ἀπό τό νόμιμον καί συνταγματικόν, διότι περιέχει καί τήν δέουσαν πρός τόν Βασιλέα καί ἐνθουσιώδη, ὡς ἁρμόζει, ἐπιδοκιμασίαν. Ὑποψία ὑπάρχει ὅμως ὅτι εἶναι καί κάτι, ἴσως πολύ, ὀλιγώτερον, ἀφοῦ αἱ ὑπερθετικαί αὗται λέξεις δέν συνοδεύονται εἰς τά χείλη ἐκείνων πού τάς προφέρουν εἰς τήν Βουλήν μέ τήν φροντίδα τῆς ἀποδείξεως ὅτι ὅλα αὐτά τά καινοφανῆ πράγματα ἐκφράζουν ἀληθινά τό πνεῦμα τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος καί ὁδηγοῦν εἰς τήν ἐξυγίανσιν τοῦ πολιτικοῦ καί δημοσίου βίου.

Ἡ πειθαρχία τῶν πτωμάτων

7. Θά πῶ μίαν μόνον λέξιν διά τήν ἐλευθερίαν ὑπό τό καθεστώς τῶν νέων αὐτῶν ἰδεῶν καί ἠθῶν. Τό θέμα εἶναι φυσικά τεράστιον καί θά ἔπρεπε κανείς νά φθάσῃ πολύ βαθειά εἰς τήν νομοθεσίαν καί εἰς τά γεγονότα καί νά ἀνεβῇ ἀρκετά μακρυά εἰς τήν ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος τοῦ 20οῦ αἰῶνος διά νά δώσῃ μίαν ἰδέαν περί τοῦ πόσην καί ποίαν ἐλευθερίαν, πού δέν ἦτο οὔτε ἀσυδοσία καί ἀναρχία, οὔτε καταπίεσις καί δίωξις τῶν ἀντιφρονούντων, κατωρθώσαμεν νά ἐμπεδώσωμεν. Ὑπάρχει ὅμως τούς δύο τελευταίους αὐτούς μῆνας καί πρέπει νά σημειωθῇ, μία νοσταλγία διά τήν «ἐλευθερίαν» ἐκείνην πού ἡ Κυβέρνησις τοῦ Κέντρου, πρό τῆς 15ης Ἰουλίου, εἶχε κάπως ἐπιτύχει νά ἀπαλύνῃ. Τήν «ἐλευθερίαν» τῆς ἀναγνώσεως μιᾶς ἤ δύο μόνον ἐφημερίδων ἐκτός τῶν «Ἀθηνῶν», τοῦ διευθυνομένου καί μισθοδοτουμένου συνδικαλισμοῦ, τῶν πιστοποιητικῶν κοινωνικῶν φρονημάτων, τῶν ἐκκαθαρίσεων καί τῶν ἀστυνομικῶν παρακολουθήσεων. Μέγας νοσταλγός αὐτῆς τῆς «ἐλευθερίας» καί ἀποφασισμένος νά τήν ἐπαναφέρῃ εἰς ὅλην τήν ἀκεραιότητά της εἶναι ὁ ἀρχηγός τοῦ κόμματος, τό ὁποῖον στηρίζει κυρίως καί κηδεμονεύει μέ σιδηρᾶν χεῖρα τάς τρεῖς ἤ περισσοτέρας κυβερνήσεις πού ἐγεννοβόλησεν ἡ 15η Ἰουλίου.

Θά σταματήσω ἐδῶ. Ἐμακρηγόρησα χωρίς νά ἐξαντλήσω ὅλα τά συμπεράσματα τοῦ νέου πολιτεύματος καί τῶν μεθόδων του, καθώς διεσκευάσθησαν ἐπί ἑβδομήκοντα ἡμέρας ἐντατικῆς, ἀλλά στείρας, δράσεως, φανερᾶς καί παρασκηνιακῆς, ἀνθρώπων, μεταξύ τῶν ὁποίων συγκαταλέγονται ἐκλεκτοί πολιτευταί διαμαρτυρόμενοι ὅτι ἔχουν πολλούς τίτλους δημοκρατικῶν ἀγώνων εἰς τό παρελθόν. Ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖον ἐνεργοῦν, ἡ φαιά οὐσία πού ἐσπατάλησαν εἰς μάταια ἤ ἀνελεύθερα πράγματα, ὁ φανατισμός πού ἀνέπτυξαν διά νά δρέψουν τυπικάς ἤ καδμείας νίκας, δίδει τήν ἐντύπωσιν ὅτι δέν πιστεύουν ὅτι ἡ Ἑλλάς πρόκειται νά ζήσῃ πέραν ἀπό τάς μικροφιλοδοξίας μας, πέρα ἀπό τήν ζωήν τῆς ὑπερωρίμου γενεᾶς μας. Θά ζήσῃ ὅμως πέραν ἀπό τήν ζωήν αὐτήν, σ' ὅλην τήν ζωήν τῶν παιδιῶν μας καί τῶν παιδιῶν τῶν παιδιῶν μας. Καί αἱ σημεριναί πράξεις τῶν περισσότερον ὑπευθύνων, φύσει καί θέσει, ἀπό ἡμᾶς θά μᾶς παρακολουθήσουν καί θά παρακολουθήσουν τούς ἀπογόνους μας ὡς παράδειγμα πρός μίμησιν, ὡς διδασκαλία ἡ παράδοσις καί ἀρχή τοῦ ὑψηλοῦ πολιτικοῦ λειτουργήματος, ἤ ἀντιθέτως ὡς πλάνη καί πικρά πεῖρα μιᾶς σειρᾶς σφαλμάτων καί λιποψυχιῶν ἐπάνω στά ἱερώτερα καθήκοντά μας. Δι' αὐτό ἔχομεν ὑποχρέωσιν νά λάβωμεν θέσιν ὄχι μέ συνθηματικάς λέξεις, ἀλλά μέ σκέψιν καί περίσκεψιν ἐπί τοῦ ἄν δεχόμεθα ἤ δέν δεχόμεθα νά μᾶς διέπουν τέτοιοι κανόνες πολιτεύματος καί πολιτικῆς δεοντολογίας, ὅπως αὐτοί πού προσεπάθησα χωρίς πάθος νά καταχωρίσω.

Μετά τιμῆς

ΔΗΜΟΣΙΟΛΟΓΟΣ

22.9.1965